

PREDLOŽILI SMO

kandidate
za Saveznu skupštinu:

Paška Perišu, Petra Škaricu, Zdenka Štambuka, Dr Srđana Raškovića i Ninu Popovića

i kandidate za Sabor SR Hrvatske:

Olgu Manojlović, Josipa Ninića, Stipu Jajca, prof. Živka Bjelanovića, Vanju Mandić i Nikolu Dražića

GRAD OD 30 TISUĆA STANOVNIKA

Na teritoriju šibenske općine, koja zauzima površinu od 120 tisuća hektara, živi danas blizu 80 tisuća stanovnika u 89 većih i manjih naselja. U znatnoj mjeri izmijenjena je teritorijalna struktura u odnosu na prijašnju, a mogla bi se svesti na tri dijela: uže područje Šibenika, prigradska naselja i šire područje koje zahvaćaju bivše općine Vodice, Primošten, Skradin i Tijesno. S jedne strane, dok Šibenik ima pretežno industrijsko - lučki karakter sa veoma razvijenim drugim privrednim oblastima, dotle stanovnici prigradskog područja izvore sredstava za život nalaze u šibenskoj privredi. Šire, područje, koje smo spomenuli, karakteristično je po razvijenoj poljoprivredi i u zadnje vrijeme po turističkoj djelatnosti.

U posljednjim godinama na ovom području izgrađeno je nekoliko manjih tvornica i pogona. To je u znatnoj mjeri stvorilo šire mogućnosti zaposlenja ljudi sa sela, kao i onih osoba koje su se već bile orijen-

tirale na zaposlenje u Šibeniku. Od ukupno 19 tisuća u šibenskoj privredi gotovo trećinu radne snage čine stanovnici iz obližnjih sela. Znatno izmijenjena struktura stanovništva izazvala je korjenite promjene života na selu. Tako se razlike između grada i sela, koje su prije rata bile izrazito uočljive, danas sve više smanjuju. Najveći broj naselja riješio je vlastitim naporima i sredstvi, ma mnoge osnovne komunalne probleme. S izuzetkom Kaprije i Žirja i još nekih naselja u zaleđu Šibenika ostala sela su elektrificirana, a u mnogima je dovedena tekuća voda. Velik skok učinjen je na polju školstva. Dok je prije rata samo 14 sela imalo četvorogodišnje osnovne škole, danas su gotovo sva djeca obuhvaćena osnovnim školovanjem.

Struktura stanovništva znatno je izmijenjena zahvaljujući rapidnom porastu industrije i drugih oblasti privrednog i društvenog života. Prema 70 posto od cjelokupnog stanovništva,

koliko ih se bavilo poljoprivredom, danas tek 15 posto stanovništva isključivo živi od te privredne grane. U nekad težačkom Šibeniku danas je broj poljoprivrednih domaćinstava sveden na minimum. Nadalje, industrijska proizvodnja je prema 1939. godini porasla za oko sedam puta, a isto toliko i broj zaposlenih osoba. Pored lučkog prometa, koji je rapidno porastao, i robni promet, koji se povećao za više od četiri puta, zahtijevao je pojačanu izgradnju i rekonstrukciju nekoliko objekata u trgovini, ugostiteljstvu i turizmu.

I porast gradskog stanovništva, uglavnom mehaničkim priraštajem, rezultat je sve većeg razvoja privrede u cjelini. Danas na području grada živi oko 30 tisuća stanovnika, što je dvostruko više nego u predratnim godinama. Takav porast nametnuo je nove probleme u komunalnoj izgradnji. Za vodovodne i električne instalacije, za uređenje ulica i za gradnju stambenih objekata godišnje se investira više stotina milijuna

dinara. I pored uloženi hrapora, gradnja stanova ne ide usporedo s prilivom novog stanovništva, ali su ipak na planu gradnje stambenog prostora zabilježeni veoma dobri rezultati.

U selima uz obalni pojas i na otocima postignuti su zapaženi uspjesi osobito u razvoju turističke privrede, koja je u priličnoj mjeri promijenila način života stanovnika. Od Rogozni-

ce do Pirovca izgrađeno je više lijepih turističkih objekata, odmarališta, restorana, motela i plaža. U ljetnim mjesecima tu se nalazi velik broj domaćih i stranih gostiju uz sve ugodniji boravak. Jadranska magistrala također je pridonijela povećanju gostiju i broju noćenja u komercijalnim objektima i u kućnoj radinosti, u kojima ima mjesta za više od 7.500 osoba.

Poljoprivrednici su sve manje zainteresirani za uzgoj maslina, tj. maslina je sve manje

A nekad je maslinarstvo bilo veoma razvijeno

Za mnoga domaćinstva u priobalnom i otočnom dijelu šibenske komune maslinovo ulje predstavlja važnu stavku prihoda. I danas, u slučaju da godina bude rodna, neka domaćinstva znaju od prodaje maslinovog ulja namaknuti i po 150 tisuća dinara. Međutim, u posljednjih desetak godina zasađeno je ve-

oma malo novih stabala maslina. U tom pogledu nešto je učinjeno jedino u skradinskom kraju i selima oko Tijesna.

S druge strane, dobili smo podatke iz kojih se vidi da broj stabala maslina na području šibenske komune rapidno opada. Prema posljednjem popisu, u našem kraju ima tek nešto

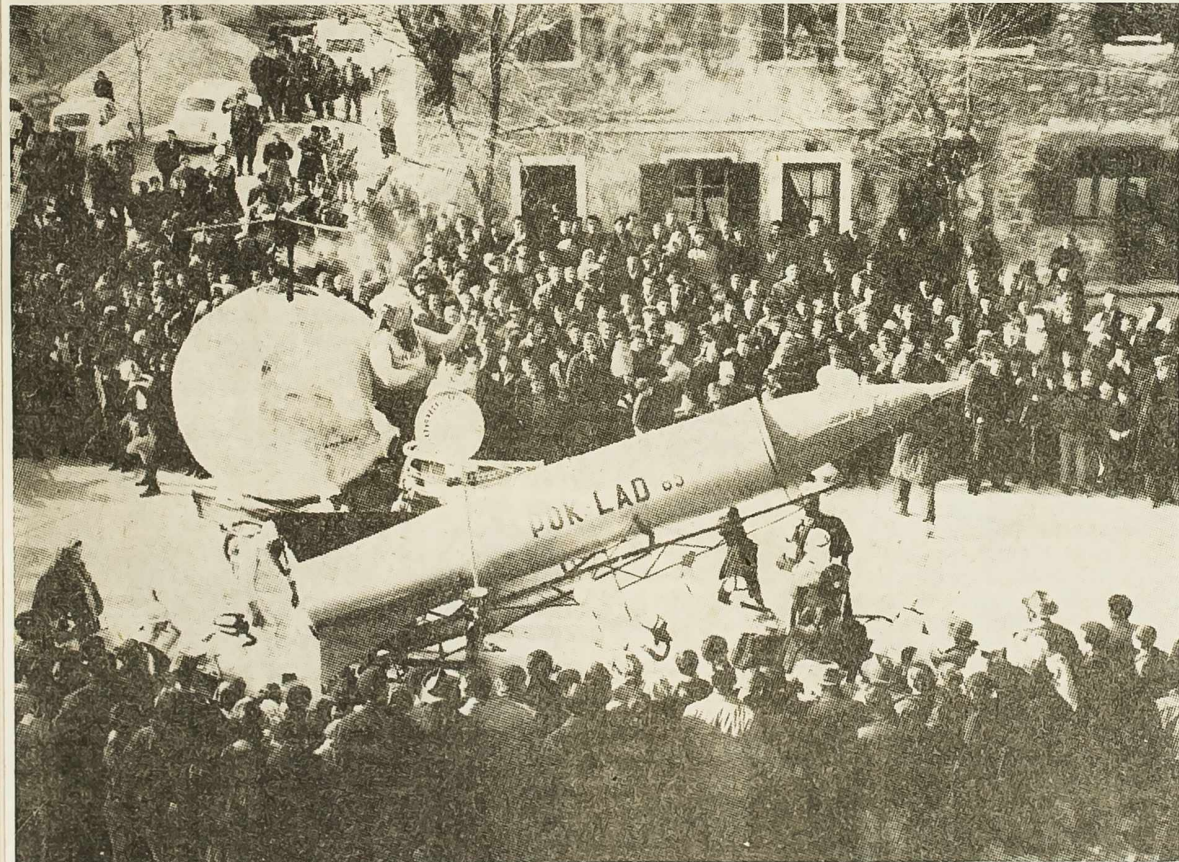
više od 675 tisuća stabala maslina od kojih daje plod samo oko 4596 tisuća. Međutim, sveukupan broj maslina na šibenskom području iznosio je 1937. godine oko 755.000, a 1928. godine čak 1.243.928 stabala. Iz iznesenih podataka o stanju maslinarskog fonda nije teško zak-

ljučiti da je situacija veoma zabrinjavajuća.

Ako bi se pošlo u potragu za razlozima, dakle uzročnicima sadašnjeg stanja u maslinarstvu, treba, u prvom redu, spomenuti oštre zime koje uništavaju masline, jer je u razdoblju što ga u napisu spominjemo bilo nekoliko upravo uništavajućih zima, a posljednja datira iz 1965. godine. Stručnjaci govore da bi dobrim dijelom upravo zimu trebalo staviti na »optuženičku klupu«, ali se ne zaboravlja, međutim, ni činjenica da seosko stanovništvo ne vodi dovoljno brige o maslinjacima.

Spominje se tako, na primjer, da stablo masline tek dugo godina nakon što je zasađeno daje plod. Današnja seoska domaćinstva nisu time nimalo obradovana, pa se oni radije prihvaćaju poljoprivrednih radova koji će im u mnogo kraće vrijeme dati plod. Zato se danas i nalazimo u situaciji da dobar dio seoskih domaćinstava ne dobije od svojih maslinika ni toliko ulja koliko im je neophodno za vlastitu upotrebu.

Pored toga, treba zabilježiti i to da se zaštiti poljoprivrednih kultura, naročito maslina prida je vrlo malo pažnje. U tom pogledu jedino su nešto uradili poneki individualni proizvođači i mali broj poljoprivrednih zadruga. S obzirom na to da su i masline često napadnute od štetočina, ako se ne vrše preventivne mjere, začeti plodovi maslinovog stabla ne razvijaju se kako treba i propadaju. Zna se, na primjer, dogoditi da bude uništeno i do 40 posto plodova,

„Maškare, ča kažu maškare...“

priradbom koja postaje atrakcija. To je vodički karneval. Organizirali su ga sa dozom smisla za reklamu i sa dosta spretnosti. Pa i pored toga što nije bio »masovan«, privukao je rekordan broj posjetilaca iz grada u ovim zimskim danima. Iz okolnih mjesta također.

Bila je sunčana, malo vjetrovita nedjelja. U Vodicama je na svakom mjestu vladalo posebno raspoloženje. Svijeta je bilo na trgu, pred kućama, na ulicama. U ranim popodnevним satima počeli su stizati i prvi gosti. Vodičko ugoštiteljstvo, makar i sa »zimskim kapacitetima«, radilo je punom parom. A kad su prvi konjanici karnevalske povorke stigli na trg, čime je karneval otpočeo, Vodice su nam se predstavile u jednom posebnom ruhu, zaodjevene šarenilom boja i žagorom ljudi, okupane suncem.

Prolazili su konjanici, oklopnici s limenim kacigama i s velikim brkovima. Čitav vodički »vozni park« magaraca

okićenih vrpcama i »snabdjevenim« registarskim tablicama sa napomenama »fićo« ili »fiat« . . .

Dobro uigrana vodička glazba, odjevena u pajace, gotovo da i nije prestajala sviranjem marša »maškare, ča kažu maškare« . . . Njezin maestro bio je izvrstan, u punom zanosu. Ta muzika baš je i dala onaj karakteristični štimung veselja i bezbrižnosti karnevala i svega onoga oko njega.

Nisu izostali ni kauboiji (doduše samo nekoliko njih), ni zakrabuljene ciganke (ili Japanke!), zatim raketa sa svemirskim pilotima, veliki globus oko kojeg se, kao na zvrku, okretao popularni »krnji« u Vodicama nazvan »Nakvalon«. Povorka nije bila suviše dugačka, ali je ipak bila efektana.

Suđenje »Krnji« odvijalo se na prepunom trgu okruženom svijetom i maškarama. Raspoloženje se nastavilo sve do kasnih večernjih sati na maskenbalu u restoranu »Borik«.

J. Č.

Ogledalo

KURJER

Ništa se ne bojte: moj mali kviz neće biti tako rigorozan kao onaj Zagrebačke televizije — u koji sat, minutu i sekundu . . . ?

Dakle?

Vi drug N. N., vi se javljate. Izvrsno. Možemo početi. Odgovarate na pitanje iz lokalne problematike. Da li ste se koncentrirali? Jeste. O. K.

Prelazimo, dakle, na prvo pitanje: Polovica budžeta općine odvaja se za školstvo. Koliko je to?

— To je taman da prosvjetni radnici budu najslabije plaćeni stručnjaci.

— Odgovor je tačan. Čestitam.

— Drugo pitanje glasi: Turizam na šibenskom području još nije dobio pravo građanstva. Zbog čega?

— Zbog kadrova, kadrova, kadrova . . . !

— Vrlo dobro! Odgovor je više nego tačan.

— I treće pitanje: Vaši sugrađani se tuže na komunalne probleme u gradu. Vaš je zadatak da nam izbrojite samo pet takvih problema?

— A smije li se više?

— Vi ćete zadovoljiti ako nabrojite svega pet.

— Čistoća, saobraćajnice, zelene površine i dječja igrališta, divlja izgradnja (sada je u modi izgradnja garaža), okoliš novogradnje, tržnica, klaonica . . .

— Dosta, dosta, dosta! I suviše! Bravo!

Drug N. N. treba da dobije nagradu. Jer, takav je običaj kod kvizova. No, mi smo siromašna redakcija, a uz to smo i protivnici lakih zarada. Stoga druga N. N. nagradujemo, da tako kažem, moralnom nagradom:

— Druže N. N., naša vam redakcija dodjeljuje nagradu na taj način što vas proglašava za DOBRO INFORMIRANOG GRAĐANINA.

Time ujedno pobijamo kritizere koji pokušavaju dokazati da naši građani nisu dovoljno informirani. **MARIN**

i da je dio koji ostane vrlo slabe kvalitete. S obzirom da je cijena ulja relativno dobra, nije teško pretpostaviti gubitke koji nastaju dobrim dijelom zbog zanemarivanja zaštitnih mjera.

Koliko plodova mogu donijeti masline, predočit ćemo sa dva podatka. Dok je 1939. godine na području šibenske komune ubrano više od 100 tisuća kvintala maslina, 1958. godine ubrano je tek nešto više od 20 tisuća kvintala. Prvospomenuta godina bila je, kako izgleda, veoma rodna. Međutim, ne smiju se izgubiti iz vida ni podaci o broju stabala maslina u tim godinama, jer je 1958. godine bilo evidentirano 200 tisuća stabala maslina manje nego dvadesetak godina prije.

Zbog svega toga izgleda maslinarstvo na području šibenske komune nije perspektivna grana poljoprivredne proizvodnje. Ne treba ni očekivati da će, nasuprot »tradiciji« od preko dva desetljeća, maslinarstvo već sutra povratiti svoje mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. Primjeri nekih drugih zemalja, kao na primjer Italije, Španjolske i Grčke ne daju, međutim, pravo onima koji su »digli ruke« od maslinarstva.

Zamolili smo inž. M. Bilića da nam o problemu maslinarstva iznese svoje mišljenje: On nam je rekao:

— Često se čuju mišljenja da je maslinarstvo nerentabilna grana poljoprivredne proizvodnje i da proizvođači nisu ekonomski zainteresirani za proizvodnju maslinarstva. Međutim, činjenica je da su niska proizvodnja i nedovoljna intenzivnost razlog zbog kojeg proizvođači nisu ekonomski zainteresirani za uzgoj maslina. Prosječni

prinos od jedne litre ulja po stablu je strahovito malen i kad maslina ne bi mogla dati više ona bi bila osuđena na smrt. Uzroci tako slabe rodosti uvjetovani su nemarnošću maslinara. Velik broj stabala je prepušten sam sebi i vlasnici se zadovolje sa ono malo plodova što kad-tad ostane na stablu. Ima primjera gdje maslinjaci daju u prosjeku 5—6 puta više ulja. U tim maslinjacima primjenjuju se odgovarajuće agrotehničke mjere (rezidba, gnojenje, obrada) i vlasnici vode brigu da se stabla dovedu u što bolju kondiciju rodosti i time ih pretvaraju u rentabilne maslinjake za koje su oni ekonomski zainteresirani.

Samo sa jednom mjerom, tj. sa suzbijanjem biljnih štetočina, maslinove mušice i moljca, koji uništavaju 30% proizvodnje prinos bi se povisio za jednu trećinu. Danas već postoje gotova rješenja za takve akcije i dovoljno iskustva. Za zaštitom maslina od biljnih štetočina ne samo što se povećava prinos nego se dobiva i bolja kvaliteta ulja. Plasman našeg ulja na tržištu je danas vrlo težak, zbog velikog nedostatka kiselina. Problem kvalitete ulja nije samo problem uljara. Ponekad se pogrešno misli da samo modernizirana prerada rješava kvalitet ulja. Borba za kvalitet ulja treba da započne u masliniku, prije svega zaštitom maslina od štetnika, berbom, načinom otpreme i čuvanjem maslina do momenta prerade.

Poljoprivredna zadruga »Jedinstvo« iz Šibenika izvršit će ove godine demonstrativno prskanje maslina u Grebašćici, da bi uvjerala proizvođače u značaj takvih akcija.

Nema uvijek ribarskih idila

Proteklih dana mogao se već osjetiti »dah proljeća«, kako na gradskim ulicama tako i u prirodi. Magistrala je živnula. Tu i tamo mogla su se vidjeti po koja kola zaustavljena u zavjetrini. Ljudi su se sunčali, jako u kaputima.

Ribari iz naših okolnih mjesta žu i pokupili lovnu. Kakva je ona bila, nismo saznali... (slika 1.)

izišli su sa svojim brodovima da u blizini obale bace svoje mreže...

Kad se mreža sasvim zatvorila i primakla brodu, nastao je »odlučan moment« u lovu ove ekipe od sedam ljudi. Dok po trojica sa svake strane izvlače mrežu na brod, žena u sredini

sa dugačkom motkom u ruci, na čijem je kraju oveći gumeni kolut, udara po površini mora da spriječi ribi »bijeg« iz mreže na mjestu koje je jedino ostalo otvoreno. Mukli udarci odzvanjaju kao u nekom kotlu i ponavljaju se u ritmu rada ru-

la i veoma polagano primicala brodu. Nedaleko od ovoga mjesta ribari jednoga drugog leuta upirali su teškim veslima, vraćajući se na otok Krapanj, nakon što su izvukli svoju mre-

ku ostalih ribara. Kakav će biti ulov? To će se saznati za koju minutu. Sreća ljudi udaraju ubrzano, prema naporu što ga vrše, u iščekivanju onoga čemu se nadaju... (slika 2.)

Izvučeni su i posljednji metri mreže na brod, zajedno sa »sakom« u kojem je riba ili u kojem bi trebala da bude...

Ljudi nešto prebiru i bacaju u more. Morsku travu!... Mogli smo još vidjeti kako među rukama prevrću nešto sitne ribe. Žena je dohvatila malu hobotnicu. To je bilo sve. Sve za ovih nekoliko sati napornog rada... Nismo čuli ni jedne jedine riječi. Nikakvog komentara. Ni tužaljki. Ali, vidjeli smo njihova lica i njihovo držanje poslije ovoga lova. Ono nam je kazivalo što osjećaju. Tek na kraju čuli smo riječi staroga ribara u kožnatoj kapi: »Još je hladno, dosta hladno. Riba se skriva na većim dubinama. Uvijek je ovako ovih dana. Ulov je veoma slab, ali se uskoro možemo nadati boljoj lovinu. Samo da malo zatopli...« (slika 3.)

S takvim nadama napustili su svoje lovište, male uvale koje tako primamljivo izgledaju gledane sa ceste, u kontrastu boja zelenila i modrine. Pošli su kući, na otok Krapanj, dok se sunce naginjala sve niže prema zapadu. Sreća im ovoga puta nije bila naklonjena, ali ih to neće spriječiti da sutra dođu ponovo, na ovo isto ili na drugo mjesto, a u potrazi za ribom.

I ne samo sutra. Iz dana u dan ponavljat će se jedno te isto, sve faze u ovom poslu, koje su za njih tako obične i svakidašnje, a romantične i »atraktivne« promatraču sa strane.

Odlika ribara je upornost, kao što im je odlika i njihovo nadanje, a zato oni i mogu izdržati tako dugo, očekujući ono svoje »pravo« vrijeme u sezoni lova u toplim danima i toplim noćima...

Tekst i snimci: J. Čelar

MURTERANI, MALO VIŠE KOMERCIJALNOG „NOSA“

Murterani se odavno bave ugošćavanjem turista (još prije rata su u mjesto kraj Slanice dolazili turisti), ali su »dublje zagazili u more« pred desetak godina. Otada Murter iz godine u godinu postaje sve poznatiji u turističkom svijetu — sve veći broj damačićih i stranih turista provodi odmor na njegovim pjeskovitim plažama.

Prošlogodišnja sezona je za Murterane bila najuspješnija. Rekord iz 1963. godine promašeni su za oko 30 posto. Lani je Murter posjetilo oko 12.000 damačićih i stranih gostiju. Oni su »ostavili« oko 150 milijuna dinara. Od toga su iznosa iznajmljivači soba inkasirali oko 40, Turističko društvo desetak, a poljoprivredna zadruga »Slanica« i privatni ugostitelji oko 100 milijuna dinara. Nema što — lijepa para!

Ovdje se postavlja pitanje: da li je 12.000 gostiju sa 130.000 noćenja moglo potrošiti u Murteru više novaca? Te: može li Murter u turizmu ostvariti i bolje rezultate od prošlogodišnjih?

Odgovor na ta pitanja je: DA!

Da bismo potkrijepili to »da«, iznijet ćemo nekoliko primjera koji rječito govore da Murterani ni u rekordnoj prošloj godini nisu iskoristili do kraja svoje mogućnosti. Uostalom, da počnemo.

Od oko 600 murterskih domaćinstava, više od polovine ih posjeduje gajetu s motorom. Ta flotila s kojom se ne može pohvaliti ni jedno drugo mjesto na našoj obali, još uvijek nije našla svoje mjesto u turizmu. Ona se zasad nalazi u službi ribarstva i poljoprivredoprivrednih grana, koje bar što se tiče mjesta kraj Slanice,

imaju sve manje pristaša. Mladi se nerado regrutiraju u te struke — jer je ribarski i poljoprivredni kruh — gorak i nesiguran. Zbog toga su i gajete premalo iskorištene. Pa, iako je tako, Murterani nisu ni pokušali da svoju flotilu stave na raspolaganje turističkoj privredi. Bolje rečeno: »mjensni oci« se teško odlučuju na eksperimentiranje na novitete... pa kapital ne donosi prihode. S druge strane, gosti izražavaju želju za ribarenjem u malim murterskih gajetama, ali zbog nedovoljne inventivnosti, pomankanja smisla za organizaciju od strane domaćina gajete su im nedostupne. Zelja ostaju iz godine u godinu — samo želje, i ništa više od toga.

Ili: Desetak milja južno od otoka Murtera nalazi se biserje Jadrana — Kornatski otoci. Pisac jedne reportaže je o njima među ostalim napisao: »... u našoj mašti Kornatski otoci žive kao predodžba iz pustolovnog kraja, jednog tla koje se tko zna kada rasprlo u mnoštvo otoka, otočića, školja i grebena... kao pojam nenadmašive ljepote, puštoši, nepristupačnosti, pa i tajanstvenosti... kao još uvijek neotkriveni djelić naše zemlje, divlji i opasan, ali kao biserje

rasuto plavom pučinom, neodoljivo privlačan...«

Eto, tako posjetioci prvi put doživljavaju Kornate. Međutim, malo ih je takvih. Ali ne zato što Kornati nisu divni, već što murterski gosti rijetko kada u sezoni imaju priliku da ih posjete. Daleko su od njih svega desetak milja, a ipak su daleko, veoma daleko...

Idemo dalje: U murterskoj luci nalazi se mali otočić zvan — Mali Vinik. Nikome još nije palo napamet da na tom divnom otočiću uredi ugostiteljski objekat u ribarskom stilu. Za to nisu potrebne velike investicije — nekoliko stotina tisuća dinara bilo bi dovoljno. Sumnjamo da ama baš nitko od Murterana ne raspolaže s tim iznosom. Naprotiv! Međutim, Murteranima nedostaje — inventivnosti, komercijalnog »nosa«...

Naveli smo samo tri, a mogli bismo još dvaput toliko, mogućnosti koje murteranima stoje na raspolaganju da s istim brojem turista i noćenja ostvare veći financijski efekat, da produže sezonu, da svojim gostima učine boravak u Murteru ugodnijim, da mjesto kraj Slanice još više kotira u turističkom svijetu.

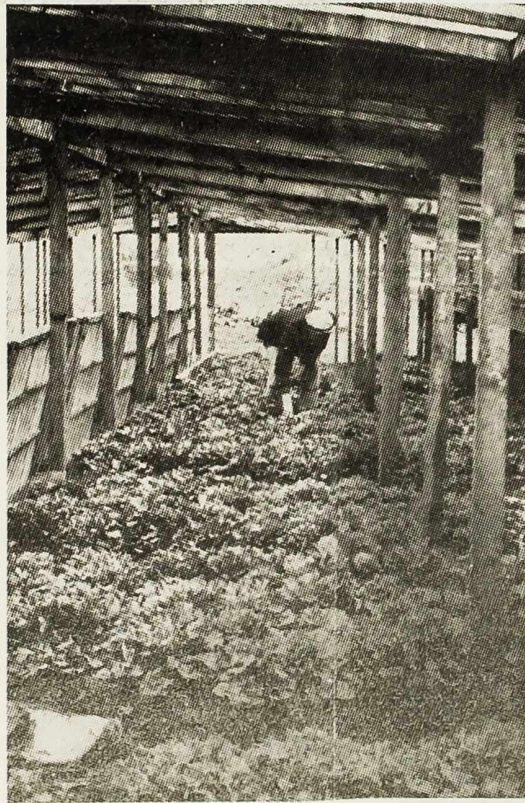
Omer JURETA

NEMAR ILI?

U ove tri godine postojanja Pedagoške akademije od oko 400 studenata diplome je dobilo samo njih 24. Ovom podatku nije potreban komentar, ali — jesu li uvijek studenti krivi? Dva apsolutna engleskog jezika, koji su planirali da diplomiraju na Pedagoškoj akademiji tokom ožujka, ne mogu to učiniti radi aljkavosti profesora. Naime, studenti su početkom veljače prijavili zadnji pripremljeni ispit kojemu nisu mogli pristupiti do današnjeg dana, jer je profesor zagubio njihove seminarske radnje. Na sve molbe studenata (što nije njihova dužnost) profesor se i dalje oglašuje da potraži izgubljene seminarske radnje koje su se trebale nalaziti u dosjeima studenata krajem školske godine 1963/64. Na uporne molbe studenata profesor odgovara da će pronaći seminarske radnje kad preseli u novi stan (?), a stan se gradi.

Kako da se objasni takav stav profesora i uprave Akademije, kad bi baš oni trebali da budu ti koji će podsticati studente da studij završavaju u redovnom roku.

Š. N. i M. I.

SA EKONOMIJE KOD RAŽINA

MOŽE SE I BOLJE POSLOVATI

Ekonomiju kod Ražina osnovala je Poljoprivredna stanica 1961. godine. Do 1964. godine na ovom krševitom terenu bilo je obrađeno oko 15.000 m² i zasađeno rajčicama, zatim 8.500 m²

zasadenih krastavcima i oko 1.000 m² krumpirom. Kruške i breskve prostiru se na površini od preko 17.000 m². Ima nešto višanja i trešanja. U jesenjem, odnosno zimskom periodu uzgaja se kupus i salata.

Danas ovom ekonomijom upravlja OPZ »Jedinstvo« Šibenik. Obradive površine bile su nešto veće. Ove godine su smanjene radi nedostatka radne snage. Sada na ekonomiji radi 6 radnika sa poslovođom. Njihova primanja su relativno malena. Radnice su sve dosada primale 19.000 dinara, sada će im biti povišeno na 23.000, dok poslovođa dobija 35.000 dinara.

Tako je obradiva površina smanjena (djelomično i zbog krševitog terena), ova je ekonomija ipak preko »Plavine« plasirala na tržište znatne koli-

čine povrća. Samo jesenske salate proizvedeno je više od 10.000 kilograma i još je uvijek ima. Ovih dana pobrane su i posljednje količine kupusa, kojeg je prodano više od 2 vagona.

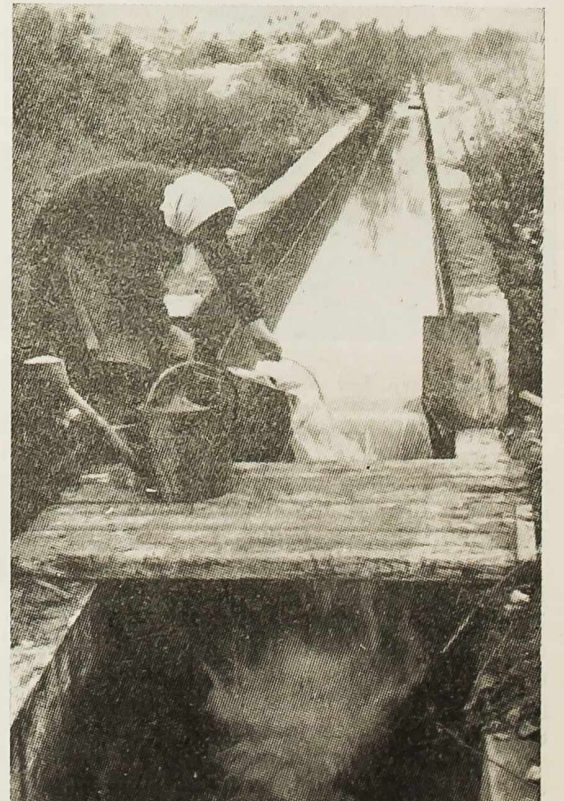
I svakog dana ove zime radnici na ekonomiji rade puno radno vrijeme, uglavnom na staklenicima koji zapremaju oko 1.000 m² površine. U njima se pod povišenom temperaturom nalazi rasad raznog povrća, osobito rajčica. Zbog mraza i vjetrova ove zime, biljke su se morale zaštićivati dvostrukim staklom, papirom i najlonskim pokrivačem. To im omogućuje da rastu na temperaturi od oko 5 stupnjeva, kada su vanjske temperature ispod nule. Zahvaljujući takvom postupku, ljeti 1964. godine bilo je obranu oko 5 vagona rajčica

i oko jedan vagon krastavaca.

Navodnjavanje predstavlja veoma važan element u uzgoju povrća. Ova ekonomija koristi otpadne vode iz TLM »Boris Kidrič«, koja je sasvim upotrebljiva. Od glavnog kanala vode glavne cijevi i razvodne trake od manjih aluminijskih cijevi na čitavu površinu. Taj je sistem sada rastavljen, jer bi se voda u njemu zamrzla.

Bez obzira da li ova mala ekonomija još uvijek predstavlja eksperiment ili ne, činjenica je da se na njoj može uspješno raditi i postići dobre proizvode za tržište. Treba samo intenzivirati rad, bolje ga organizirati i osigurati dovoljno radne snage iskusne u povrtlarstvu i voćarstvu.

Na slici: kanal za navodnjavanje.

KONFERENCIJA ZA DRUŠTVENU AKTIVNOST ŽENA ŠIBENIK

svim ženama socijalističke Jugoslavije

čestita

8. mart - Dan žena

Opredijelila se za turizam

Bepinu Bator iz Vodica našli smo u njenoj kući, u društvu muža i prijatelja iz susjedstva. Bila je subote popodne. Zamijetio sam da se razgovor vodio o izgradnji vodovoda, pa je sasvim prirodno, krenuo i na turizam. Nakon nekoliko »uvodnih riječi« dobro raspoložena starija žena Bepina Bator počela nam je pričati o svom životu danas u Vodicama i o tome kako se počela baviti turizmom.

— Od tada je prošlo ravno deset godina, prisjeća se Bepina, kad su kod mene došli prvi turisti. Nije tada bilo lako. Mnogo nam je toga nedostajalo. Bila je nepovjerenja i sa naše strane i sa strane gostiju. Ali, vidjeli smo da turizam ipak sebi krči put, pa smo nastavili. Moj muž i njegov brat podijelili su ovu kuću, a zatim smo svoj dio adaptirali tako, dok nismo dobili sve potrebno za udoban smještaj gostiju.

Ta obitelj ima troje djece. Dvojica se školuju, a jedan oženjen sin radi u Šibeniku. Muž Bepine po zanimanju je stolar, danas u penziji. Poljoprivredom se ne bave.

— Nemam zemlje, niti smo je imali, kaže nam Bepina očito, ne bez zadovoljstva. Radije se, dakle, bavi turizmom.

— Turizam i nije za mene novost, kaže ona u šali. Imam petoro braće koji mi stalno dolaze u goste.

Raspolaže sa tri lijepo uređene sobe, kupatilom i drugim potrebnim uređajima. Odnednom može primiti sedam gostiju. Iznijela nam je i jednu primjebu: »Moje su sobe dobro uređene. Imaju sve što je potrebno, ali nemamo tekuće vode. Zato su nam sobe svrstane u drugu kategoriju. Voda je veliki problem Vodica. Ali vjerujem da će se to ubrzo riješiti. Radovi su u toku. Tekuća voda nam je veoma potrebna«. Inače, za nešto više od dva mjeseca turističke sezone prošle godine, ostvarila je prihod od oko 160.000 dinara. Gostima uvijek pruža sve što može i oni su veoma zadovoljni. Vidio sam jedno pismo koje je iz Austrije stiglo obitelji Bator ovih dana. »Neće proći još dugo, piše im obitelj Elizabeth Schpiler, dok vas vidimo. Ove godine dolazimo u augustu. Ima nas sedam osoba. Mislimo često na vas. Da je po nama, bili bismo već sutra u Vodicama«.

Ovakvih i sličnih pisama ima još. Inače, obitelj Schpiler dolazi u ovu kuću već treću godinu. J. C.

Mnoge od njih nisu našle svoje mjesto

Antica Sandrić, dugogodišnji politički i društveni radnik još iz vremena rata, više puta član Općinskog i Kotarskog komiteta SK i narodni poslanik, danas je učiteljica u Vodicama. Na tom mjestu radi već dvanaest godina i do sada nije mijenjala mjesto službovanja. Inače je rodom sa otoka Murtera — iz Betine.

Našli smo je u trećem razredu zaokupljenu školskim radom djece. Na naše pitanje da nam iznese nešto o svom radu u školi i izvan nje, rekla nam je odmah na početku razgovora:

— Rad u školi ne smije biti jedini, ni nama ni djeci. Zato pokušavamo okupiti djecu i putem slobodnih aktivnosti izvan škole. Uostalom ne radi se samo o djeci. Tu su još i omladina i žene. Sa omladinom razvijamo dobru aktivnost, osobito prilikom raznih svečanosti i praznika. Sto se tiče žena, tu imamo teškoća. Mnoge od njih nisu našle svoje mjesto u društvenom životu Vodica. Trebalo bi više angažirati mlade žene i aktivirati ih. Bilo bi veoma korisno, mislim, kad bi postojala koja organizacija koja bi olakšavala zapošljavanje ženama. Ne mislim na one institucije

koje se time bave na osnovu propisa. U Vodicama postoji društvo »Napredna žena«, ali to je samo na papiru. Mnogo se danas govori o radu žena na selu, ali tu ima dosta nedostataka. Smatram da ima načina kako da se žene zainteresiraju na selu u pogledu društvenih aktivnosti. Postoji niz praktičnih mogućnosti za to.

— Moram istaći, rekla nam je Antica Sandrić, i jednu pozitivnu akciju, koja je veoma uspješna, sprovedena je prošle godine baš za Osmi marta. Žene su učestvovala u organizaciji priredbe školske djece, i to svakog razreda posebno. Te su priredbe pokazale da žene mogu mnogo učiniti. A i djeca su bila posebno zadovoljna. Na kraju priredbe ona su darivala svoje roditelje. Slično ćemo organizirati i ove godine.

Još želim da kažem ovo: u Vodicama ima dosta žena, pa i onih čiji su muževi ili sinovi dali svoje živote u NOB-i. Mnoge od njih nisu naročito aktivne, ali kada su značajne manifestacije iz njihove prošlosti, one u tome učestvuju kao jedna. To živi u njima, to ne može izbljediti.

U sistemu samoupravljanja omladina zauzima značajno mjesto. Čini se, međutim, da se učenikom samoupravljanju u statutuškama ne posvećuje dovoljno pažnje. Ima čak slučajeva da su organi upravljanja u nekim šibenskim školama omalovažavali nastojanja Saveza omladine i zajednice učenika da u izradi toga dokumenta kažu svoju riječ. Imajući i to na umu, drži se da bi statutom škole trebalo odrediti konkretne poslove koje će sa puno odgovornosti obavljati zajednice učenika. Pored toga, prijeko je potrebno odrediti o kojim pitanjima zajednica učenika samostalno odlučuje. O tim i drugim pitanjima raspravljalo se ovih dana na savjetovanju predstavnika šibenske, drniške i kninske komune. Sastanku su prisustvovali: MILAN ZJALIC, sekretar Sveučilišnog komiteta Saveza komunističara, GEZA STANTIĆ, član predsjedništva CK SO Hrvatske, MARIJA NAPICA, predsjednik Kotarskog komiteta SO Split i NOEMA ZUVELA, član sekretarijata KK SOH Split. Uvodnu riječ na savjetovanju dao je ANTE DZELALIĆ, sekretar Općinskog komiteta SOH Šibenik.

Na savjetovanju je rečeno da se statutuškama masovno prepisuju i da se uglavnom razlikuju samo po tome da li na naslovnoj strani stoji da je to, na primjer, statut ekonomske škole i pedagoške gimnazije. Međutim, Savez omladine takvu praksu ne smije tolerirati, jer bi to značilo da se učenika sudbina kroji bez učešća polaznika škola. Konkretnije govoreći, ne smije se dozvoliti — istaknuto je na savjetovanju — da učenika samouprava ovisi o nekolicini nastavnika i direktora škola, kao što je to slučaj u Tehnološko-metalurškoj školi i Školi za bolničare. No, red je da se kaže da jedan broj organizacija Saveza omladine nije shvatio koliko značaj ima statut u završetku učeničkog samoupravljanja. Stoga je razumljivo da se takva organizacija neće moći s dovoljno snage suprotstaviti različitim deformacijama učeničke samouprave. Ali treba reći i to da je, na primjer, organizacija Saveza omladine u školi učenika u privrednoj nastojala da dađe svoj prilog izradi statuta te škole, ali da su organi upravljanja jedno-

PRIPREME ZA PROSLAVU DANA ŽENA U VRPOLJU

Nalazimo se neposredno pred Danom žena. Na sve strane vrše se užurbane pripreme za proslavu toga historijskog datuma. Tako se npr. pripremaju i u Vrpolu, gdje se očekuje zaista velika proslava. Nedavno je održan sastanak aktiva društva Naša djeca na kojem je odlučeno da se kroz selo sprovede akcija za sakupljanje dobrovoljnih priloga u novcu, jajima i rakiji. Time bi se napravilo više kilograma slatkog i domaćeg likera. Đaci osmih razreda Osmogodišnje škole, s jednim brojem omladinaca i omladinki, izvest će prigodan program. Poslije programa bit će upriličena zakuska za sve prisutne žene, a muškarci će biti počašćeni domaćim likerom.

Proslava će se nastaviti općim veseljem: uz pjesmu, ples, šaljivu, poštu, lutriju, plesnu tombolu i slično.

Živko Petković

Učeničko samoupravljanje u školama

stavno omalovažavali stavove Saveza omladine i zajednice učenika. Potrebno je kazati da bi o odnosu na ostale organe škole trebalo predvidjeti pravo i obavezu učešća predstavnika učenika na sastancima na kojima se raspravljaju pitanja koja su od posebnog interesa za učenike. Drži se, da bi trebalo odrediti da predstavnici učenika u principu mogu biti članovi komisija i pomoćnih tijela koje obrazuju školski savjet, radna zajednica ili nastavničko vijeće. Uz to, organizacija Saveza omladine misli da bi u statutu škole trebalo utvrditi i pravo razredne ili školske zajednice da traži sazivanje sjednice odgovarajućeg organa škole i da je taj organ dužan da se na zahtjev sastane.

Budući da se u posljednje vrijeme prilično govori i o isključivanju učenika iz škola, i ta se tema našla na dnevnim redovima savjetovanja. Čulo se, na primjer, da se omladinska organizacija ne može složiti s načinom na koji se želi postići »radna atmosfera« i »radni efekat«. S tim u vezi, rečeno je da se Savez omladine treba zalagati da se iz škole učenik ne može udaljavati u toku trajanja obrazovnog procesa zbog lošeg uspjeha u učenju i da bi tometrebalo da prethodni analiza životnih i radnih uvjeta svakog od tih učenika.

U diskusiji na savjetovanju uzeo je riječ veći broj omladinaca i omladinki. Drago Horvat je rekao da se u prednacrtima statuta škola ne predviđa da učenici sudjeluju na sastancima nastavnčkih vijeća ili upravnih odbora škola, premda bi to bilo veoma korisno i za učenike i za nastavnike. Joso Jurković je primijetio da se u tim dokumentima predviđa kakav mora biti učenik, ali da ni gdje ne stoji kakav bi trebalo da bude nastavnik što po njegovu mišljenju nije pravilno. Spomenuvši izvjesne slučajeve isključenja učenika iz škole zbog lošeg učenja, on je rekao da bi u tim situacijama bilo neophodno potrebno da se upoznaju prilike u kojima učenik živi. Mirjana Jambreč je iznijela primjer Medicinske škole koja je, da bi poboljšala učenje, organizirala međurazredno takmičenje, i to je dalo veoma dobre rezultate. Ona je također govorila i o životnim uvjetima učenika, pa je iznijela jedan primjer iz svoje škole. Naime, učenici Medicinske škole imaju praksu u Medicinskom centru i za nju ne dobivaju nikakvu naknadu. Budući da u toj školi ima nekoliko učenika čija financijska i materijalna situacija nije nimalo povoljna, omladinska organizacija je pokušala da te učenice dobiju u Medicinskom centru bar jedan obrok besplat-

no. Međutim, to njihovo nastojanje nije urodilo plodom i tek nakon dugo vremena samo jedna učenica dobiva ponešto hrane, iako, kako je izneseno, Medicinski centar hranu čak prosiplje. Predstavnica omladine iz Knina, učenica Ekonomske škole Mirjana Muždalo, govorila je o ulozi i radu predsjedništva školske zajednice. Iznijela je, također, teškoće znatnog broja učenika - putnika te škole, koji proborave na putu svaki dan i po tri sata. Da bi im bar donekle olakšala situaciju, škola je jednu učionicu pretvorila u neku vrst sobe za boravak i učenje tih mladića i djevojčaka. Svetozar Borak govorio je o radu razrednih zajednica u Pedagoškoj gimnaziji i istakao da one rade uglavnom dobro. Jedina je teškoća u tome da velik broj učenika putuje i prema tome iz objektivnih razloga ne učestvuje dovoljno u radu razredne zajednice. Josip Lilić iz Drniša, govoreći o isključivanju učenika, rekao je da za to krivicu u prvom redu snose sami učenici. Po njegovu mišljenju, isključivanje iz škole imalo je pozitivan učinak. Uz to, on drži da bi se mnogo više nego do sada trebalo pozabaviti i odnosima u toku učenici-nastavnici-roditelji.

Neka taj dan bude svečaniji

— Ovo mi liči na klopku. Ja sam govorila o restoranu i mislim da sam u pravu. Sto se tiče pitanja brige i nebrige ne bih htjela ulaziti duboko u problem, ali sam sklona mišljenju da bi omladini na svim područjima trebalo više dati. Trebalo bi zaista, iako ne apstrahiram trenutne financijske mogućnosti naše komune. Kako će biti sutra, ne znam, ali vjerujem da će biti bolje, jer sam mlada, a osobina mladosti jeste optimizam.

Radmila se opet navraća na Dan žena. I razgovaramo tako o prijašnjim proslavama, i o onima u vrijeme narodnooslobodilačke borbe, i o onima za vrijeme poslijeratne izgradnje. Kako bih željela — kaže Radmila — da sam onda imala današnje godine. Samo, znam, vrijeme nosi svoje i danas smo u miru i slobodi. Recite pravo, zanima li i vas kako se slavio Dan že-

na u nekom kamenjaru. Bosne, u predahu između dvije borbe, s puškom položenom uz uzglavlje.

Dan žena je, Radmila, i vaš dan. Vjerujem da mu se radujete. Budite malo indiscretni pa kažite: Kako biste ga željeli provesti?

— Želje su želje. No, kad hoćete — govorimo i o njima, Bilo bi mi, na primjer, drago da se nađem u društvu drugarica koje su na svojim leđima osjetile sve tegobe i ljepotu naše narodnooslobodilačke borbe. Htjela bih se naći među njima i slušati kako evociraju te dane, jer sam uvjerenja da bi taj razgovor bio svjež a atmosfera puna čovječnosti. Htjela bih zatvoriti oči i ugledati sve naše Sutjeske, Zelengore, sve naše Durmitore. Zelja, eto, i nije neostvarljiva. Mogu li vam kazati da ću je nastojati ispuniti?

OPĆINSKI ODBOR SSRN

svim ženama socijalističke Jugoslavije

čestita

8. MART - DAN ŽENA

OSNIVA SE NARODNO SVEUČILIŠTE U DRNIŠU

ZAR JE TO BRIGA O COVJEKU

U Drnišu je prošle subote održana dvadeset i prva zajednica Općinskog vijeća i Vijeća radnih zajednica na kojoj su doneseni Odluka o doprinosima i porezima građana. Odluka o primjeni kreditnih olakšica poljoprivrednih organizacija po kreditima iz raznih investicijskih fondova, Rješenje o osnivanju Narodnog sveučilišta u Drnišu i, na kraju, Rješenja o davanju garancija privrednim organizacijama.

Uvažavajući zahtjev poljoprivrednih organizacija, a uz pomoć akta Komunalne banke u Drnišu Skupština općine je izvršila vrjenu kreditnih olakšica onima koji se koriste iz OIF-a, RIF-a i IFO-a.

Nacrt odluke o osnivanju Narodnog sveučilišta bio je potkrijepljen opširnim obrazloženjem, pa je sam akt o osnivanju donesen nakon kraće diskusije.

Garancija Komunalnoj banci u Drnišu data je za zajam Doma zdravlja za izgradnju Zdravstvene stanice u Unešiću, poduzeću »Auto - Hrvatska« iz Zagreba i Rudaru iz Zagreba za zajam građevnog poduzeća »Udarnik« iz Drniša, poduzeću Transremont u Drnišu radi nabavke autobusa. (c)

Druže uredniče, želim da objavim ovo pismo u vašem listu kako bi čitaoci vašeg lista koji rade u preduzeću »UDARNIK« iz Drniša mogli da pročitaju žalosnu priču u svom drugu koji već deset punih mjeseci leži u bijeloj bolesničkoj postelji.

Riječ je o radniku Hodžić Salihu koji je teško nastradao prilikom paljenja mina, koje su mu unesrećile život. Pošto je teški invalid bez obje ruke i teško nastradalom nogom. Njegovi drugovi iz Uprave do sada nisu ništa poduzeli, pa ni poslednju platu mu nisu poslali, niti su ga posjetili.

Zalosan je što se poneki pojedinci, koji su odgovorni za svoje radnike, ovako ponašaju. Siguran sam da njegovi pretpostavljeni o njemu ne znaju ništa, jer se ne interesiraju, pa želim da im dam na znaje da je ovih dana njihov radnik premješten iz bihačke bolnice u Trapište kod Banja Luke (Centar za rehabilitaciju), kako bi ih opomenuo da je već jednom vrijeme da mu pomognu u njegovim najtežim danima.

Nijaz Kafedžija, Očni odjel Opća bolnica, Bihać

Uspjeh lovaca sela Dubrave

Trinaest lovaca iz sela Dubrave kod Tijesna ubili su ove zime u pet hajki trideset pet lisica, i to u nepuna dva mjeseca. Za prodane lisičje kože dobili su 50.000 dinara. Međutim to i nije prava korist od ubijenih lisica. Daleko je važnije da su na taj način spasili na stotine zečeva, koji bi inače od lisica bili stradali. Osim toga, ubili su i jednu divlju mačku i jednog orla, koji također predstavljaju opasnost za divljač.

U sezoni hajka na lisice godine 1963/64. lovci iz ovog sela ubili su osamnaest lisica. Od toga vremena dosta ih se bilo razmnožilo u svom kraju. O tome govori i broj lisica ubijenih ove godine. Međutim, one još ni iz daleka nisu potamanjene. Lovci smatraju da ih ima još mnogo na ovom području.

Na slici: lovci iz Dubrave nakon posljednje hajke na lisice. J. C.

NEKI OD PROBLEMA OKO PROVOĐENJA ROTACIJE

PIŠE: MILAN BIJELIĆ

Nedavno je drug Milan Bijelić na sastanku političkog aktiva općine iznio neka svoja zapažanja i shvaćanja o primjeni principa rotacije. Zamolili smo da nam ustupi svoj materijal.

U vezi s provođenjem rotacije postavljaju se, u prvom redu, sljedeća pitanja: od čega polaziti i čemu težiti, tj. šta posebno moramo ostvarivati? kako omogućavati i osiguravati potpunija kretanja u našim okvirima? kako osiguravati napredak u svim djelatnostima i odgovarajući razvitak društvenih odnosa u uvjetima kad se mora vršiti zamjenjivanje ljudi na složenijim radnim mjestima? da li je prihvatljivo stanovište, koje se drugo održavalo, po kojem sve zavisi od kadrova (u nekadašnjem smislu)? kako sada shvaćati kadrovo pitanje? kakvi bi trebalo da budu kriteriji za ocjenu tzv. sposobnosti? šta je primarnije — vitalnost, mladost ili iskustvo? kako je u svemu tome mjesto naših organizacija (SK, SSRN, SSJ i dr.)? kakav može biti sadržaj njihova rada i čime prožet? da li je moguće iznalaziti sklad u demokraciji i organiziranosti, tj. da li to proturječi jedno drugom? kako to ostvarivati? kako u sadašnje vrijeme poimati rukovođenje?

Kad bismo išli putem raščlanjivanja, tj. dovođenja u vezu s mnogo čime, mogli bismo izvesti i više pitanja o tome. Ali isto tako i smanjiti njihov broj. Međutim, bolje je poći putem raščlanjivanja, jer na taj način lakše shvaćamo i zapažamo svu složenost ovoga problema. U ovom napisu pokušat ćemo odgovoriti na sva ta pitanja i nakon toga dovesti ih u međusobni odnos i zavisnost, tj. pokušat ćemo izvesti mogući zaključak.

Aktivan i konstruktivan odnos svih

U tretiranju ovih problema prijeko je potrebno polaziti od mjesta i uloge čovjeka u našem društvu. Naša težnja trebalo bi da bude takva da sve bude podređeno osnovnom — afirmaciji čovjeka shvaćeno u najpotpunijem smislu. Takva nastojanja i težnje ne mogu se realizirati na drugi način osim putem stalnog unapređenja samoupravljanja (ne samo dobar rad organa upravljanja već na odgovarajući način, ostvarivanje zahtjeva da svi članovi kolektiva i građani budu nosioci samoupravnosti, u organima upravljanja — radnički savjeti, skupštine i dr. — da budu oni koji poduzimaju mjere da se to realizira i sprovede).

Potpunija kretanja i svestraniji razvitak moguće je očekivati i ostvarivati samo putem aktivnog i konstruktivnog odnosa svih, jer potpunost kretanja zavisi o odnosu zainteresiranih, a njihov odnos od njihova položaja, tj. tretmana u praksi svakidašnjem životu. Kad toga nema, javljaju se deformacije, a one vode pasivnosti, ova pak omogućuje samovolju, i sl. i tako se zatvara krug.

Napredak u djelatnostima i razvitak društvenih odnosa kakve želimo ne dovodimo u međuzavisnost. Još uvijek se pomišlja da se to dvoje može podvajati. Prvo se povezuje s radom jednog dijela kadrova, a drugo s aktivnosti društvenih organizacija, dakle subjektivnog faktora. Tu vlada nejasnoća. Ni jedno ni drugo se potpunije ne može ostvarivati bez učešća čovjeka, njegova interesa, zainteresiranosti i osjećanja da svestranije mora djelovati i pozitivnije utjecati na svoju sredinu, a time i na sebe.

Neka rješenja zavise od jednog dijela kadrova, ali ne sva, ne kretanja kakva bismo željeli ostvarivati. Možda se može reći da rješenje nije rješenje ako nije sagledano i usvojeno od strane čovjeka, jer je samo tada aktivniji odnos svih faktora.

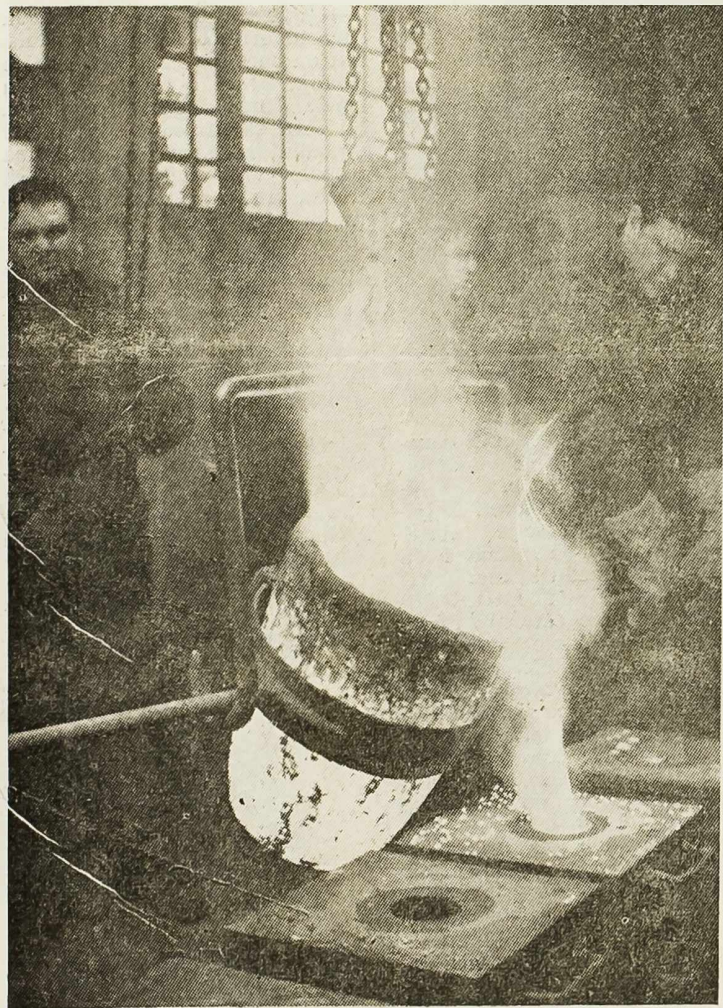
Više doprinositi nego kritikovati i promatrati

Problem kadrova je jedan od problema našeg kretanja. Jedan dio kadrova može svojim radom, dručijim SHVACANJEM svoga položaja, znatno više doprinositi željenom kretanju, ali ga, u isto vrijeme, može usporavati. Kadrovi bi trebalo promatrati po tome koliko uspijevaju da pomognu čovjeku, radniku i građaninu, koliko

shvaćaju svoje mjesto, koliko se bore i izbere za svoju afirmaciju, te po tome koliko se kod njih formiralo osjećanje da od sebe zahtijevaju svoj doprinos i svoje učešće.

Kriteriji za procjenjivanje sposobnosti kadrova, bolje reći mogućnosti, trebalo bi da budu njihova htijenja da doprinosu takvom tretiranju koje će osiguravati najpotpunija kretanja (odnose i djelatnosti), tj. to koliko će oni biti u stanju da postupaju tako da stvaraju i tzv. moralni kapital, jer će im to omogućavati najpotpunije utjecanje. U protivnom, javljat će se sumnje u njihova htijenja i nastojanja. Izgleda da je sporno i to da li je to uopće, ostvarljivo. Mislimo da jeste i da to ne znači odricanje od čovjeku potrebnih aktivnosti i manifestacija.

Kad procjenjujemo šta nam je potrebno, najprimarnije je da takvi kadrovi raspolazu takvim fondom potencijalnih mogućnosti koje će omogućavati i osiguravati takvu njihovu aktivnost da iznalaze najbolja rješenja, tj. da ti kadrovi znaju da na odgovarajući način osiguravaju najaktivnije učešće članova kolektiva, članova foruma, odbornika ili institucija, u tvorenju atmosfere koja će doprinositi tome da drugi shvate da kretanja zavise i od njihova postavljanja, njihova odnosa i doprinosa, da ih se stavi u položaj da više doprinosu nego što kritikuju i

promatraju. To je svojevrsna kapitalna vrijednost u sadašnjim okolnostima. Iskustviji ne bi trebalo da misle da mogu i trebaju davati recepturu, lekcije a mladi da je svaki pokušaj da se doprinese izgradnji i zauzimanju stavova radi osiguranja potpunije aktivnosti foruma atak na njih, da to dovodi u pitanje njihov ugled.

Takve »dileme« neprestano će se javljati jer to nije stvar povremenosti. Otuda potreba da se iznalaze take mogućnosti koje neće biti svedene na alternativu: ili — ili, već takve koje će voditi razvitku stvari, koje će osiguravati dopunjavanje, usavršavanje putem obogaćivanja, i sadržajem i načinom rada. Takav put vodi i razumijevanju problema i međusobnom razumijevanju među ljudima.

Sposobnost, šta je to u našim uvjetima? To je ponajprije saznanje ljudi i kadrova o nužnosti da se tako radi, raspolaganje takvim fondom spoznaje koji će osiguravati realizaciju takvog prilaza praksi. Nalaženje mjesta foruma i organizacija, upravljača i njegovih organa, posebno u okvirima komune, to je slet problema, odnosa i kretanja. Njihovo se kreiranje može ostvarivati tada kad se uloži znatno veći napor da se sagledaju uzroci koji dovode do jednog stanja, kad se mnogo toga dovede u međusoban odnos. Kad toga nema, javlja

se parcijalnost, improvizacija i oslanjanje na rutinu. Tu ne pomaže ni iskustvo, jer ono je jedna od komponenta koje to omogućuju.

Organizacije ne mogu djelovati organizirano ako na dosadašnji način budu djelovati forumi

Mjesto naših organizacija i rukovodstava odnosno foruma, je takvo da se ne može održavati praksa koju karakterizira to da je dovoljno posjedovanje općih spoznaja i da nije potrebno da zauzimamo stavove u pitanjima koja članove foruma i organa dovode u dileme, pa to upućuje na vođenje rasprave svugdje, osim tamo gdje je moguće stvari mišljenja nabolje, te tamo gdje je pogreška učinjena, a na način koji neće omogućavati sve zainteresirane da učestvuju u procjenama, zauzimanju stavova. Organizacije ne mogu djelovati organizirano ako na dosadašnji način budu djelovati forumi.

Bilo bi potrebno da se utvrdi, odnosno dogovori, šta koja od njih u odgovarajućem trenutku posebno treba da učini.

Pitanje sadržaja rada foruma jedno je od najdelikatnijih pitanja, jer od toga zavisi djelatnost njegovih članova, pa i foruma i organizacije. Pri tome je nužno da se ima u vidu i pitanje: kako ostvarivati kontinuitet u djelovanju kad se mora

pozori nikoga, a posebno prijatelja, na loše postupke, jer ga se može ozlojeđiti; neka to učini netko drugi. Umjesto shvaćanja da je prijeko potrebno međusobno ispomaganje, ne samo radi nas u forumima nego i radi uspješnijeg djelovanja, mi smo nekada skloni da sebi kažemo — ne, ja to ne moram učiniti ili neću. U nekim okolnostima to se ne čini i zbog negativnih posljedica za sebe. I tako — trgujemo s onim najosnovnijim, najkapitalnijim — s moralom. Otuda trvenja, ogorčenja, besprincipijelnost. Međutim, to bi trebalo shvaćati kao neku vrst zadatka, jer su posljedice višestruko štetne, a pogotovo što time onemogućavamo sebe i rukovodstva, tj. tijela koja djeluju na širem planu, da stiču uvid u tzv. vriednost kadrova. Šta takvu praksu osigurava? To osigurava preuzimanje obaveze od strane svih da će aktivno, s punom odgovornosti (moguće nakon priprema koje omogućuju sagledavanje) učestvovati u izgradnji stavova foruma i organizacija. Tada se može očekivati potpunije, stalnije i organizirano djelovanje organizacija, tj. potpunije i samostalnije djelovanje njena članstva. Trebalo bi uklanjati i najmanju nejasnoću kod članstva — ne u smislu izučavanja, već odnosa prema problemima. Članstvo u forumima i organizacijama ne može biti poistovjećeno s pravom na pasivnost i promatranje, već s aktivnim, stvaralačkim naporom i doprinosom. Takvim načinom rada foruma i organizacija osiguravamo ostvarivanje onoga, što želimo i što u sadašnje vrijeme možemo.

Radi osiguranja takvog kretanja, dobro je da se pokušaju utvrditi i sredstva, ala instrumenti, pomoću kojih se mogu ostvarivati takav sadržaj i način rada. To bi moglo biti: izgradnja stavova o svim pitanjima koja se postavljaju u našim okvirima, o svima koja unose nejasnoće i sumnje u organizaciju; program rada rukovodstava pojedinačno i zajednički (on bi sadržavao ono na čemu bi u odgovarajuće vrijeme organizacija bila posebno angažirana); preispitivanje zauzetih stavova, kad se za to pojavi potreba, a to znači stalno i sistematsko dopunjavanje u njihovoj izgradnji; postavljanje pitanja ostvarivanja programa rada, tj. kontrole; formiranje jedinstvenih grupa za praćenje ili trenutno izučavanje nekih problema (SSRN, Sindikat, SO i dr.); sistematski izrađen zahtjev organizacije prema svojim članovima i rukovodstava prema svojim članovima, i to tako da će to osiguravati i njihov doprinos poboljšanju i ustaljivanju rada cjeline, da se zahtijeva od članstva da ne želi poboljšanje našeg općeg kretanja već da svako u svojim aktivnostima doprinese svoj dio. To ne znači samo unošenje radne atmosfere, nego i takvog držanja, ponaašnija i slično što će spoticati i druge na aktivnost.

Delikatna su takva mjesta, pa zbog toga oštrija reagiranja ljudi

U sadašnje vrijeme funkciju rukovođenja može se promatrati samo tako da to bude u skladu s potrebom angažiranja radnih ljudi, odnosno cijele organizacije. Naime, donedavno smo mislili da za odgovarajući broj rukovodnih kadrova nema nikakvih izgleda ni mogućnosti da se oni nadomjeste, jer izgleda da smo njihovoj aktivnosti pridali čarobnu moć. Kadrovi mogu mnogo učiniti, ali najviše tada ako se postavljaju tako: da se osigurava potpunije angažiranje ljudi u kolektivima, građana. Vrijeme je da se još odlučnije i naglašava i nalazi rješenja za takav tretman aktivnosti. I sam pojam rukovodilac je nešto što stvara zabunu i unosi dvoumljenje. U mjesto da naglašavamo to kako nam je potreban ovaj ili onakav čovjek za to i to radno mjesto, pa i za takva radna mjesta koja imaju zadatak da sagledavaju naša društvena ili druga kretanja u komunini, da rade tako da se s uspjehom ostvaruje aktivnost drugih institucija na odgovarajući način, mi često ističemo da se radi o rukovodiocu. On je to neovisno o tome kako radi, kako inače djeluje, kako osigura-

va ono što treba očekivati. Takva radna mjesta, profesionalna ili neprofesionalna, moraju u prvi plan svoga rada i djelovanja postaviti — što potpunije, stalnije i na najbolji način angažiranje tijela, foruma u cjelini, onemogućavanje demobilizacije i pasivnosti a to znači nalaženje odgovarajućeg i sadržaja i oblika svoga njihova rada. Delikatna su takva mjesta, pa zbog toga i oštrija reagiranja ljudi. Mora se učiniti sve da se uklanja mišljenje i uvjerenje kod ljudi da će imati negativnih posljedica ako dođe do suprotstavljanja stavovima takvih drugova. Trebalo bi mijenjati i shvaćanje da su takva radna mjesta najodgovornija za rješenja, za sadašnji i budući položaj. Takva radna mjesta ne mogu biti isključivo i najodgovornija za rješenja, za ovakve ili onakve odluke, već za nalaženje takvog načina rada koji će organizaciju u potpunosti najpotpunije angažirati. Priprema koja će osiguravati najbolja rješenja je stvar tijela, foruma, odnosno odgovarajućih institucija, radnih organizacija. U tom su nužna razgraničenja, razumijevanje i jasan položaj. Ne može i jedno i drugo. Onaj tko bi bio najodgovorniji, taj bi trebalo da donosi i odluke koje bi bile u skladu s njegovim priložom, a to ne može biti koje radno mjesto. To ukazuje na potrebu da se s više jasnoće utvrdi položaj nekih institucija i službi. Samo potpunije angažiranje svih može voditi najbolje moguće. Dok toga nema, nema najuspješnijeg kretanja, pa ni uklanjanja svega što je tuđe poretku. Nužno je više pomoći organima i institucijama, a ne samo se postavljati tako da pridržavamo sebi pravo na kritiku koja nastaje iz promatranja. Sistem pruža . . . ali i trazi, a on bi prestao biti sistem, kakvog želimo, ako bismo kao ljudi sebi dozvolili da budemo samo promatrači.

„To će oni, tu su oni“

Drukčiji prilaz ovim problemima omogućava provođenje rotacije, širenje kruga aktivista, koji će sa svom zdušnošću prihvaćati poslove i zadatke. Tada će manje biti nepoznanica i proba. Rotacija se »mora« primjenjivati, ali to kao da nam dikтира još potpunije i konkretnije sagledavanje mjesta naših organizacija i njihovih tijela, tj. organa, mjesta radnog čovjeka i građana. Pri tome treba misliti i na zadržavanje loše prakse, ako time ne stvarujemo ono što smo prihvatili. Dok nismo počeli provoditi rotaciju, bilo je (možda i sada) i onoga: »To će oni, tu su oni«. Kroz tu prizmu također treba promatrati i profesionalizam. Odgovornost za stanje, kretanje, pojave i posljedice

KVOČKE I PILIĆI

Dok smo bili mladi i derali školske klupe, morali smo čitati lek.uru. Za svako nepročitano djelo po jedna jedinica i, kao što se vidi, i daci su od pamtičjeka radili po jedinicama, ali ne ekonomskim. Lektira je obavezno predviđala Turgenjeva i »Očeve i djecu«. A ja, čim se sjetim toga ladanjskog romana, zatreperim od pomisli na sukob generacija.

Pa kad već pričamo o sukobu generacija u godinama prošlim, da skoknemo malo i u ovo naše vrijeme. Na primjer, u Školi učenika u privredi uopće ne postoji takav sukob. Naprosto zbog toga što uprava škole ne kontaktira s omladinskom organizacijom. Na polugodištu su isključili 16 učenika, a Školski komitet za to nije ni znao niti je bio konzultiran.

I u Drnišu ima uzornih primjera.

Zaletili se učenici pa hoće nešto da samoupravlja. I tko zna dokle bi to dovelo da nema savjesnih prosvjetnih radnika kao što je nastavnik matematike na Ekonomskoj školi. On lijepo kaže »pilići hoće da uče kvočke«, i na taj način posve se jasno vidi gdje je kome mjesto.

Da ne zaboravimo ni Medicinsku školu.

Njeni daci na polugodištu bili su najbolji na našem području. Zbog toga im treba skinuti kapu. Medicinski centar to ipak ne čini. Četiri godine, naime, bili su mljeni da za nekoliko siromašnijih učenika obezbijede po jedan obrok dnevno, ali su stalno odbijali. Tek ove godine smilovaše se nekako i uzeše — jednu.

Primjerica ima raznih i ređati bismo ih mogli sve dotle dok se ne dovrši omladinski dom. Ali čitaoce nećemo zamarati. Napomenut ću samo da je o svemu gore navedenom raspravljano ovih dana na jednom velikom skupu mladih. A taj skup je bio toliko živ, radno raspoložen i konstruktivan, da mi se pričilo da ti mladi ljudi nisu nikada prisustvovali sastancima i konferencijama koje organiziraju odrasle generacije. I događa se, eto, da pilići ponekad bolje i tačnije ključaju od mnogih kvočaka.

Fondovi socijalnog osiguranja na godišnjoj skupštini

Svaka na svoj sjednici skupštine zajednica socijalnog osiguranja radnika i poljoprivrednika podnijele su svoje godišnje izvještaje o poslovanju fondova, radnika 25. II, a poljoprivrednika 26. II 1965. godine.

Fond Zajednice radnika je dobro »prošao«, jer bilježi gubitak od samo nešto više od 15 milijuna dinara, i to područje Šibenika tri milijuna, a područje Drniša 12,5 milijuna uz nadopunu da je u fondu ostala rezerva od 82 milijuna dinara. Da je bilo više brige određenih faktora, a u prvom redu zdravstvene službe i radnih organizacija, moglo je biti još bolje, naime moglo je ostati više rezervnih sredstava koja bi i te kako dobro došla za potrebe zdravstvene službe. Pokušajmo analizirati neke elemente tih troškova.

Prihodi i rashodi su probili plan godine za oko 10%. Međutim, u odnosu na 1963. godinu čisti prihodi su veći za 23% zbog povećanja osobnih dohoda od 28% a rashodi su veći za 20%. Najosjetljivije povećanje je na ambulantskim liječenjima, i to za 45%, zatim slijede lijekovi za 39%, prirodna liječenja za 24% a drugo bolničko liječenje za 6%. Slična su ta

kretanja na području Šibenika i na području Drniša. Tome treba dodati povećanje isplata za bolovanja, i to bolovanja od 30 dana. U Šibeniku ono iznosi 40% a u Drnišu 47,5% prema 1963. god. U danima to iznosi 32.597 dana. Ako se izrazimo u novčanjoj vrijednosti, možemo slobodno reći da je izgubljeno oko 200 milijuna dinara. Dodamo li tome da su dani bolovanja i u 1963. god. bili normalno visoki, onda možemo lako uočiti koliki gubitak za zajednicu nastaje zbog neopravdanog bolovanja, odnosno koliko su tu latentne rezerve. Ambulantni i bolnički troškovi za lijekove veći su za blizu 200 milijuna dinara nego u 1963. god. Skupštinski se pitaju mogu li ti rashodi biti niži nego što su izvršeni. — Da se razumijemo, kažu oni, bez negativnog utjecaja na zdravlje, odnosno tretman osiguranih. Sigurno da ima opravdanja izvjesnom povećanju, jer to traži opće društveno kretanje, bilo što se tiče poskupljenja cijena određenih artikala, bilo povećanja osobnih dohoda. Međutim, sigurno je i to rezerva ima. To je i diskusija na Skupštini pokazala. Međutim, članovi Skupštine ne mogu se nikako složiti da na

ovakve sjednice predstavnika svih zaposlenih radnika ne dolaze predstavnici zdravstvene službe, a za zdravstvenu zaštitu se troši 1 milijardu i 300 milijuna dinara. To je i predzadnji put Skupština ozbiljno podvukla, a eto nema ih ni na Skupštini na kojoj se daje opća godišnja analiza Fonda zdravstvenog osiguranja. Čak ni dva liječnika, skupština, nisu prisutni ovoj sjednici. Zbog toga su i izostali potpuni odgovori na navedena pitanja. Loše se to dojmilo na članove Skupštine, pa se — sigurno preostro — konstatiralo da se ne pridaje značaj njima kao predstavnicima osiguranih. »Mi imamo odavno da tražimo raspravu tim pitanjima sa odgovornim drugovima iz zdravstvene službe, rekao je jedan skupštinar. Sve u svemu rezerva ima i treba ih naći, što će se postići ako se uloži više brige u daljnjoj analizi tih troškova.

Kao vrlo značajno pitanje, istaklo se pitanje krvi za bolesnika u bolnici. Navodilo se nekoliko slučajeva kupovine ljudske krvi od strane rodbine za bolesnika koji se operiraju u bolnici. Katkada to izaziva troškove od nekoliko desetaka tisuća dinara, a što bi bilo normal-

no da ima ili da plati sama bolnica. »Zašto ću plaćati krv ako sam socijalno osiguran i Zavod plaća bolnicu«, pita jedan i odgovara da se to pitanje mora hitno riješiti na zadovoljstvo osiguranika. Nama su svima poznati ozbiljni problemi oko nabave ili rezerva krvi za bolesnike, pa je stoga i pozitivno da se to pitanje što prije raspravi na nivou cijele komunice. Skupštinar je pravilno primijetio kad je rekao: »Zar zaista to nije problem za Medicinski centar ili čak smatra to riješenim što rodbina kupuje krv?«

Govorilo se i o tome kontroli bolovanja u poduzećima nije dovoljna — i da treba brže reagirati na organizaciju ove službe. Poduzeća trebaju ozbiljnije prići ovom pitanju. Možda nije loše bolovanje prebaciti na ekonomske jedinice u radnim organizacijama, da bi se više zainteresiralo pojedince u jedinicama kako to rade u Tvornici elektroda i ferolegura. Skupština se složila da o tim pitanjima skupštinski rasprave među svojim osiguranicima koji su ih birali, a materijal iz izvještaja treba povezati s podacima iz radne organizacije.

Na Skupštini poljoprivrednička situacija je sasvim drukčija. Nju muče potpuno drugi problemi. Istina, i na te probleme djeluju kretanja troškova zdravstvene službe, odnosno korištenja zdravstvene zaštite, ali uza sve to Fond poljoprivrednika ima drugu glavobolju. Od svoga osnutka, 1. X 1960., Fond je u gubitku, i on se sa 1964. popeo na 187 milijuna, i to Šibenik 129 a Drniš 58 milijuna dinara. U ovom iznosu sadržani su i razrezani a nenaplaćeni doprinosi od strane poljoprivrednika, koji iznose 64 milijuna dinara, a koji se ubire zajedno s porezom. Od takvog stanja najviše trpi zdravstvena služba, koja ne može od Fonda naplatiti sve svoje izvršene usluge.

Gdje su rješenja takvog stanja Fonda? Za sada se može odgovarati samo to da se ona traže već ima godinu dana, da se o tome intenzivno raspravljalo na nivou komunice, kotara i republike. Postavljaju se ovdje dva vrlo ozbiljna pitanja, i to gubici iz prošlih godina i uravnoteženost Fonda u budućem poslovanju. Kako čujemo priprema se novi zakon koji bi to uskoro trebao riješiti. Početak, a jednom bi trebalo da takva rješenja i dočekamo.

I. R.

OČIMA PEDAGOGA

PRILOG DISKUSIJI O ODGOJU OMLADINE

KUDA SVE TO VODI?

U sklopu pitanja koja sa sobom nosi naša bogata društvena stvarnost svakako jedno od primarnih mjesta pripada metodama i sadržaju odgoja naše omladine. Ovih dana ta su pitanja posebno aktualna, bilo da je riječ o mladim delikventima, bilo da je riječ o masovnom isključivanju učenika iz srednjih škola, bilo da je riječ o omladini i kulturi ili o tzv. masovnoj industrijskoj rasonodi. Vrijeme je da i mi u našem listu čujemo mišljenja onih koji su u prvom redu pozvani da o tome raspravljaju. U današnjem prilogu takvoj diskusiji ograničit ću se na jednu pojavu koju samo formalno izdajem iz naše današnje atmosfere u sferama interesa dobrog dijela naše omladine. Riječ je o opasnosti u kojoj se nalazimo kad je u pitanju razvijanje pravilnog odnosa prema radu a s tim u vezi i radnoj disciplini. Ponukan sam na to posljednjim događajima kojima pogoduje i interes koji tome posvećuje i naš list. Radi se o sve većem interesu naše, šibenske, omladine za zabavnom muzikom; pojavom koja naoko ne predstavlja ništa loše, ali koja u suštini zahtjeva odlučno postavljanje pitanja: Kuda sve to vodi? Konkretno. Prije nekih dvadesetak dana više od četvrtine stranice našeg lista bilo je posvećeno »mladom zagrebačkom lavu«, još jednom vrhunskom jugoslavenskom interpretatoru zabavnih melodija iz našeg grada« sa slikom pjevača veličine 15x10, a u prošlom broju tri četvrtine stranice posvećeno je ostalim talentima sa, jasno, fotografijama, na zahtjev anonimnog čitaoca iz Beograda (zašto anonimnost!?). Neću se upuštati u to kakvi su jednim dijelom ti talenti na svojim radnim mjestima, ali ne mogu odoljeti da zapitam: Sta je sa stotinama pravih radnika i omladinaca koji izgaraju na osnovnom radnom mjestu, zar njihovi primjeri nisu vrijedni da ih se registrira i fotografije publiciraju? Kakav se tek primjer onih desetak učenika - omladinaca iz Gimnazije Šibenik koji su na kraju I polugodišta imali sve odlične ocjene, od prvog do posljednjeg predmeta, ili još stotina onih

odličnih i vrlo dobrih! O njima nitko ne govori, njih nitko ne fotografira, njih nitko ne intervjuira. A to su, drugovi novinari, roditelji i svi ostali kojima leži na srcu sve ovo što se kod nas danas zbiva, naša budućnost, to su budući temelji naše privrede, to su budući radnici u pravom i časnom značenju te riječi. O njima ovisi standard naše sutrašnjice a ne o »Parkovima«, »Ne odlazi«, »Cuvaj se miša, motke, klopke« itd. Da se razumijemo. Nisam ja ni u tom pogledu konzervativan, dapače! Ne idem u krajnost. Nemam ništa protiv sastava »električara«, »trubača«, »zvijezda zabavne muzike«, itd. Štaviše meni su lično svi ti sastavi simpatični; to su, uzgred rečeno, dobri omladinci pa čak jednim dijelom i dobri učenici. Ja sam protiv nezdrave atmosfere koja se oko toga stvara; ja sam protiv posljedica; ja sam protiv šestmetarskih reklamnih panoa. Mene ne začuduje nimalo činjenica što omladina voli »jeftine« manifestacije. To je, uostalom, normalno, jer mladost voli sve što je svježe, živo i atraktivno. Zabrinjava, međutim, situacija što pored toga, ili upravo zbog toga, kod omladine primjećujemo sve više odsustvo ljubavi prema pravim vrijednostima. A tko treba da je usmjeri, da je uči, da je odgaja: da formira njen ukus? Samo škola i pedagozi svakako ne!

Mladi talenti šibenske zabavne muzike jadicuju da im nitko nije pružao pomoć; kao iskustni, poznati radnici i ličnosti daju savjete »mladima«, budućim »zvijezdama« kojim i kakvim putem trebaju poći. Tačno je da je žalosno da im se nije pružala pomoć, ali ne u smislu njihova traženja već pravilnog usmjerenja. Da li, možda, dozvoljavanje da učenici omladinci sviraju »kao kapela« u javnom lokalnu znači pomoć, razumijevanje, pravilno usmjerenje?! Svakako ne i pored toga što oni i jedan dio njihovih roditelja ne mogu to da shvate. Razlozi su višestruki. No o tome posebno u slijedećem broju našeg lista.

Ivo Livaković, profesor

Drniš

Općinski sabor

DISKUSIJA O KANDIDATIMA

Analiza dosadašnje aktivnosti i daljnji zadaci na sprovođenju izbora i rasprava o kandidatima nalazili su se na dnevnem redu Općinskog sabora, koji se prošlog četvrtka sastao u Drnišu po drugi put prva sjednica Sabora bila je savazna kada se raspravljalo o prednacrtu Statuta Skupštine općine Drniš. Pored članova Općinskog sabora, koji sačinjavaju odbornici Skupštine općine i članovi Općinskog komiteta SK, Općinskog odbora SSRN, Općinskog komiteta SO, Općinskog sindikalnog vijeća, Općinskog odbora Saveza boraca NOR i članica Konferencije za društvenu aktivnost žena, tom visokom političkom skupu drniške općine prisustvovao je i predsjednik Kotarskog odbora SSRN Split Rikardo Sutlovic i član plenuma Republičkog odbora SSRN Hrvatske Miroslav Kuhač.

Izvjestaj o dosadašnjoj aktivnosti i radu izborne komisije podnio je predsjednik komisije inž. Gojko Čupić. On je upoznao skup da je Izborna komisija održala četiri sastanka, a da su predizborni sastanci održani u 55 podružnica SSRN. Na 31 sastanku, na kojima se raspravljalo o izborima za općinske odbornike, učesnici skupova predložili su 57 kandidata, a na sastancima u radnim organizacijama za Vijeće radnih zajednica Skupštine općine dat je prijedlog za 41 kandidata. Ono što najviše zabrinjava članove Općinskog sabora je podatak da za odbornike u Općinsko vijeće nije istaknuta kandidatura ni jedne žene, a u Vijeća radnih

zajednica nije predložen nijedan radnik iz neposredne proizvodnje. Sastanci dosada nisu održani u 7 sela i 14 radnih organizacija.

Izvjestilac Izborne komisije informirao je učesnike ovog skupa o predloženim kandidatima za zastupnike u vijeća Sabora i vijeća Savezne skupštine. Drniška općina predstavlja samostalnu izbornu jedinicu za izbor zastupnika u Republičko vijeće Sabora, dok u ostala saborska vijeća bira zastupnike zajedno s biračima općine Trogir. Za sva vijeća Savezne skupštine općine Kmin, Šibenik i Drniš čine jednu izbornu jedinicu. Za Republičko vijeće Sabora, u koje se bira jedan zastupnik, predloženi su Mile Lovrić i Smiljan Reljić. Za poslanika Privrednog vijeća predložen je veterinar Sime Đapo, za Socijalno-zdravstveno vijeće Rafael Bukarica, svi iz Drniša, a u Organizaciono - političko vijeće Anka Lozovina, u Prosvjetno-kulturno vijeće Josip Miliša iz Trogira. Kandidati za vijeća Savezne skupštine su slijedeći: za Savezno vijeće Paško Periša iz Šibenika, za Socijalno - zdravstveno vijeće dr Srđan Rašković iz Drniša, za Organizaciono - političko vijeće Njino Popović iz Knina, za Prosvjetno - kulturno vijeće Zdenko Štambuk i za Privredno vijeće Petar Škarica iz Šibenika.

Predsjednik Kotarskog odbora SSRN Split Rikardo Sutlovic rekao je u završnoj riječi da se suština i izborne demokracije ne sastoji u velikom broju pred-

loženih kandidata, nego u mogućnosti da se svakom slobodno izjašnjava o svom kandidatu. I svaki naknadni prijedlog Izborne komisije treba s biračima javno prodiskutirati i objasniti. On je stavio kritičku primjedbenu na rad Izborne komisije, koja je inače uspješno obavila veliki dio posla, da u svojem prijedlogu kandidata sužuje platformu od koje su pošli birači na svojim sastancima. Drniška je komuna pretežno poljoprivredni kraj, a u grupu poljoprivrednika Vijeća radnih zajednica predloženo je samo 7 odbornika.

S područja drniške općine od selilo je 11 odbornika, od njih je 9 onih koji su birani na četiri godine. Zbog kratkoce vremena, tehnički je neizvedivo da se dopunski izbori održe u isto vrijeme kad i redovni izbori.

(c)

Sadašnja situacija u ljetovalištu ferijalaca

KORISNE INICIJATIVE BEZ PODRŠKE

Uskoro u prihvatnu stanicu stiže prva grupa od četrdeset omladinaca iz Zapadne Njemačke

Nivo osobnih dohoda doprinosi tome da se povećava broj radnih ljudi koji od svojih primanja odvajaju izvjesna sredstva za godišnji odmor. Međutim, cijene pansionskih usluga u komercijalnom ugostiteljstvu, čiji su kapaciteti veoma ograničeni, prelaze platežne mogućnosti radnih ljudi, pa su zato drugi, nekomercijalni oblici smještaja postali nosioci domaćeg turizma. Osnovni oblik ugošćavanja domaćih turista za vrijeme godišnjeg odmora predstavljaju, pored kućnog smještaja, odmarališta privrednih i društvenih organizacija, jer ona korisnicima pružaju povoljne uvjete. Među takve kapacitete ubrajaju se i domovi ferijalnih organizacija.

Prihvatni centar i ljetovalište Ferijalnog saveza u Šibeniku raspolaže sa 170 kreveta koji su smješteni u tri paviljona. Poznato je da taj centar nije kompletiran, jer nema četvrtu zgradu u kojoj je trebalo da se nalaze kuhinja i društvene prostorije, a da se i ne govori o pomanjkanju igrališta i drugih objekata potrebnih za rekreaciju. Tri usamljenije zgrade bez »rekvizita« potrebnih za izživljavanje mladih i slab izbor lokacije predstavljaju ne samo problem organizatoru već ta pustara naprosto šteti ugledu našega grada.

Uz poteškoće i prilično velike izdatke u prošlogodišnjoj sezoni Centar je bio prisiljen da ferijalcima i drugim omladinicima osigurava kombinirani pansion, i to zato što se sve usluge nisu odvijale pod jednim krovom. Samo za najam prostorija, kuhinje i trepezarije u Dačkom domu za period od dva mjeseca Centar je uplatilo 500.000 dinara, ne uključujući režijske troškove (voda i svjetlo), koji su dostizali istu visinu, odnosno sveukupno više od milijun dinara. Pored toga, osobni dohoci sa raznim doprinosima, uz ostale troškove, iznosili su drugih milijun dinara. Tome svemu treba još nadodati troškove održavanja tri paviljona (amortizacija, svjetlo, voda i vrlo skromne plaće — domaćina i čistačice) koji su mjesečno iznosili 162.000 dinara — ili sveukupni troškovi prošle godine zabilježeni su u visini od oko četiri milijuna dinara.

Od formiranja stanice pa do danas dinar nije utrošen za nabavu najpotrebnijeg inventara (za plahte, jastučiće, čebad, itd.). Ako se bar u ovogodišnjem budžetu Skupština općine »smiluje« sa dotacijom, onda bi se mogla očekivati nadopuna, odnosno zamjena starog inventara novim.

Uslijed velikog broja rezervacija u prošloj godini, Centar je bio prisiljen da zakupi veći

broj smještajnih kapaciteta u Dačkom domu. Samo u srpnju i kolovozu 1964. godine kroz Centar je prošlo 1.100 ferijalaca iz svih krajeva naše zemlje i nekoliko desetaka iz inozemstva (Francuske, Čehoslovačke, Njemačke, itd.). Kompletan pansion (doručak, ručak, večera i spavanje) naplaćivao se u visini od 450 do 500 dinara za ferijalce, a za sve ostale po cijeni od 700 dinara.

Realizacija prihoda uglavnom je podmirila rashode. Takvo nepovoljno poslovanje, bez dobitka, opravdava se vrlo niskim cijenama pansiona.

Na pitanje: kako Centar namjerava organizirati rad u ovogodišnjoj sezoni, predsjednik Upravnog odbora Centra, drug Drago Putniković odgovorio nam je:

— Upravni odbor ima korisne i pohvalne inicijative, ali bez pomoći i podrške. Da bi se svake sezone odvijao rad bez zastoja, poduzimaju se razne forme. Ne možemo više posloovati na stari način, jer su veliki troškovi. Ne nailazimo na razumijevanje, tj. ne uživamo nikakve povlastice u gradu. Dotacije nemamo otkako je likvidiran kotar.

Ove je godine Upravni odbor zentacije predstavljao je za donio odluku da se ne ide na organiziranje ishrane u vlastitoj režiji. Određeni broj smještajnih kapaciteta stavili smo na

raspolaganje poslovnica FSJ u Zagrebu i Beogradu uz cijenu od 300 do 350 dinara po krevetu. Prehranu ćemo pokušati riješiti preko ugostiteljskog poduzeća »Subičevac«, ako drugo- u u tom poduzeću prihvate naš prijedlog. Ova novina i poskupljenje pansiona možda će utjecati na iskorisćenost kapaciteta. O tome je još prerano govoriti.

Mjesečna amortizacija na osnovna sredstva (47.000 dinara), je visoka, pa smo zatražili od Narodne banke da nam smanji ili da nas, ukoliko je moguće, oslobodi plaćanja istih, jer zbog pomanjkanja sredstava nismo u stanju ispunjavati obaveze.

Republički odbor FSJ upoznao nas je da su nas uvrstili u sedmogodišnji plan izgradnje omladinskih turističkih objekata. Ukoliko se osiguraju sredstva, konačno bi došlo do izgradnje četvrtve zgrade, u kojoj bi se nalazila kuhinja i sve ostale društvene prostorije potrebne za rasonodu ferijalaca.

Na kraju, treba istaći i to da uskoro u našu prihvatnu stanicu stiže prva grupa od četrdeset omladinaca iz Zapadne Njemačke, koji će boraviti 15 dana.

To će ujedno biti otvorenje ovogodišnje sezone u našoj stanici.

Ferijalci će, kao što se vidi, ipak naići. Njihova uzrečica je: »Upoznaj svoju domovinu — da bi je više volio«. A naša je budimo »strpljivi« i sačekajmo sedmogodišnji plan. — kb —

Naša perspektiva: aluminij

Petogodišnji perspektivni plan razvoja šibenske privrede predviđa, pored ostalog, snažniji razvoj aluminijске industrije na području šibenske općine. Veoma bogata sirovinaska baza u boksitnoj rudači, koja se nalazi u neposrednoj blizini Šibenika, čini da industrija ovog područja zauzima vidno mjesto među jugoslavenskim proizvođačima aluminija — metala koji se u zadnje vrijeme primjenjuje u gotovo svim privrednim granama. Ali, unatoč bogatosti sirovinskoj bazi, naša zemlja je još uvijek, zbog nedovoljnih tvorničkih kapaciteta, zavisna o uvozu većih količina aluminija. U prilog tome dovoljno govori podatak da se prema ukupnim rezervama boksita, koje iznose oko 150 milijuna tona, godišnje iskorištava tek oko 1,5 milijun tona.

Tvornice u Kidričevu, u Lozovcu i na Ražinama nisu u stanju da podmirne rastuće potrebe za proizvodnjom aluminijских polufabrikata u Ilirskoj Bistrici i u TLM »Boris Kidrič«, pa se ukazuje potreba za uvozom aluminija. U protivnom slučaju financijski efekt bio bi

daleko povoljniji. Naime, kada bi se na domaćem tržištu mogle osigurati dovoljne količine sirovog aluminija, jugoslavenska privreda u cjelini bila bi aktivnija za nekoliko milijuna deviznih sredstava.

Stoga se u perspektivi predviđa proširenje sadašnjih kapaciteta za proizvodnju aluminija izgradnjom elektrolize na Ražinama. Izgradnjom toga objekta godišnja proizvodnja će se povećati od 3500 na 30 tisuća tona, a nakon rekonstrukcije pogona u Lozovcu od 10 tisuća na 60 tisuća tona proizvoda. S tim novosagrađenim kapacitetima dobit će se znatno jača aluminijaska industrija, a uklanjanjem tih razlika bit će potpuno zadovoljene domaće potrebe za sirovinom aluminijem. Poznato je također da šibenska industrija daje godišnje više od 50 posto vrijednosti cjelokupne aluminijске industrije u našoj zemlji. Taj odnos, međutim, nakon proširenja kapaciteta bio bi još povoljniji, pa će prema tome industrija šibenskog bazena zauzeti još značajnije mjesto među domaćim proizvođačima aluminija.

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA RADNIČKOG SVEUČILIŠTA

Srijeda, 3. III — DON KIHOT — KNJIZEVNI, LIKOVNI I MUZIČKI PORTRET. Održava se u Muzičkoj školi.

Srijeda, 10. III OSNOVNE KARAKTERISTIKE DRUŠTVENOG PLANA I BUDŽETA OPĆINE ŠIBENIK ZA 1965. GODINU. Predavač: Jakov Grubišić, predsjednik Skupštine općine Šibenik.

Dvorana DIT-a. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera francuskog filma — MISTERIJE PARIZA — (od 3. do 8. III).

»20. APRILA«: premijera američkog filma — NJIHALO STRAVE — (od 2. do 7. III).

»SIBENIK«: premijera američkog filma u boji — KOMANCEROSI — (do 3. do 7. III). Premijera mađarskog filma — LAZNI DIPLOMAT — (8. III).

MATIČNI URED

RODENI

Ljiljana, Ante i Marije Grubelić; Maja, Branimira i Darije Čipčić; Nenad, Vice i Janje Bumbak; Jadranka, Andrije i Nade Krička; Joško, Nike i Marije Šuljak; Zivko, Slavka i Marice Vodanov; Niko, Nike i Anke Grbelja; Robert, Paške i Josipa Zaja; Milena, Milana i Jovanke Trzin; Divna, Ivana Plenče i Tonke Spinjača; Anita, Ivana i Tomice Alfrev; Sana, Branka i Milke Vujko; Frane, Kazimira i Darinke Gović; Sanja, Ive i Kate Cevid; Stipe, Stane Burčić; Miranda, Drage i Anke Petrović; Gordana, Ive i Blaženke Nakić; Dragica, Svetislava i Vukosave Dragović; Anđelko, Kažimira i Ane Klisović; Dani, Marije Stipančević; Denis, sin Pere i Milke Spahija i Rajka, Petra i Ljubice Jolić.

VJENČANI

Radovančić Ivan, svjetioničar — Zupanović Biserka, radnica; Pender Damir, student elektrotehnike — Berović Božena, domaćica; Jovanović Aleksandar, podoficir JRM — Pačić Olga, krojačica; Jelovčić Ljubomir, student filozofije — Mudronja Josica, učiteljica i Laćak Vladimir, podoficir JRM — Ljubčić Jelena, trg. pomoćnik.

UMRLI

Merlak Bruno, star 67 godina; Delfin Delfina pok. Andrije, stara 82 godine; Dunkić Anica pok. Frane, stara 85 godina i Skorić Ružica rođena Guberina, stara 53 godine

ZAHVALA

Povodom smrti naše drage i dobre majke, svekrve i bake

MARIJE CRNOGAČA

u nemogućnosti da se zahvalimo pojedinačno izražavamo zahvalnost svima koji su okitili cvijećem njezin odar i izrazili nam saučešće, te ispratili dragu nam pokojnicu na vječni počinak.

Ožalošćena obitelj: Crnogača pok. Jere

Obavijest

U vezi popravka željezničke pruge obustavlja se promet cestom za Mandalinu od 3. III do uključivo 6. III, i to od 7,30 do 15,30 sati.

Kroz to vrijeme vršit će se promet Šibenik - Mandalina zaobilaznom cestom prema postavljenim saobraćajnim znakovima.

Skupština općine Šibenik

Rudar — Šibenik 4:0

IZJAVA TRENERA LUŠTICE

Visoki poraz »Šibenika« u prvom proljetnom kolu vrlo teško je pao ljubiteljima nogometa u našem gradu. Naime, nitko se nije nadao da će »Šibenik« u Kaknju primiti četiri zgoditka, jer nikad dosad »Šibenik« nije bio poražen od »Rudara«. Prema pisanjima sportske štampe, Šibenčani su zaslužno izgubili, jer u toku cijele utakmice nisu uputili ozbiljniji udarac na vrata domaćih.

Da li je to sve tačno? Po povratku igrača iz Kaknja, razgovarali smo s trenerom Slavkom Lušticom i vodom puta Markom Ercegom, i evo što su nam oni rekli:

Luštica: — prvo što mogu kazati, to je da je naš tim igrao ispod svake kritike. Osim donekle Relića, Stanišića i Stošića, za koje mogu ka-

zati da su zadovoljili, svi su igrači igrali ispod svojih mogućnosti. Osim toga, i teren je bio neprohodan. Pokriven velikim slojem leda. Na takvom terenu naši igrači su se slabo kretali, dok su domaći igrali kao da led ne postoji. Tim »Rudara« me zaista, iznenadio svojom odličnom i oštrom, a na momente i nedozvoljenom igrom.

Šta mislite, hoće li u nedjelju doći do kakvih promjena u timu?

— Možda hoće. Ne znam kako je stanje Marena i Letice, i ako oni budu sposobni ja se nadam da će igrati.

A šta mislite o protivniku?

Ja mislim da se tako slaba igra neće ponoviti, već ćemo zaigrati najbolje i u naš kon-

to upisati još dva boda.

Erceg: — Šta da vam kažem. Visoko smo poraženi, ali da se ne bi čitaoi zavarali, na terenu onakvom kakav je bio u Kaknju zaista je bilo teško igrati. Osim toga što je bio pokriven snijegom, na terenu je bio i veliki sloj leda, tako da je više ličilo na sklizalište nego na nogometno igralište. Domaćim igračima takav teren je odgovarao, jer su na njega naučili.

Da smo u početku drugog poluvremena, kod stanja 1:0 realizirali povoljnu šansu, kad je Marov sa svega nekoliko metara tukao pored gola, rezultat ne bi bio toliko visok.

Inače, sudija Ilić iz Zagreba dozvoljavao je domaćima dosta oštru igru.

Zajednički snimak svih učesnika

Ovogodišnjim zimskim pripremama mladih nogometaša, koje su održane u Makarskoj, prisustvovalo je oko 46 igrača i 36 trenera. Treneri za sa 18 dana intenzivno radili na selekciji najboljih igrača koji će ove godine braniti boje naše zemlje na turniru UNEF-a i ostalim međudržavnim utakmicama. Pripremama je prisustvovao i poznati mađarski trener prof. Janoš Palfaj.

Na poziv Nogometnog saveza Jugoslavije pripremama je prisustvovao i trener juniorske ekipe »Šibenika« Stojan Mileta. S tim u vezi, zamolili smo ga da nam nešto ispriča s tih priprema i evo što je on za čitaoca našeg lista rekao:

— Prvi kontakt omladinaca, trenera i rukovodilaca priprema bio je zaista rijedak doživljaj. Da je netko sa strane proma-

trao naša prva upoznavanja, rekao bi da su to ljudi koji su već ranije bili zajedno, a ne ljudi koji se prvi put vide, a došli su iz svih krajeva naše zemlje.

Šta vam je Mileta rekao?

— Svaki od trenera dobio je tri igrača s kojima je bio zadužen da radi i da o njima vodi računa. Ja sam dobio tri mladića: Spirkovskog iz Skoplja, Božovića iz Beograda i Pintara iz Sente.

Jeste li s njima zadovoljni?

— Kako da ne. Momci su savjesno izvršavali zadatke.

Kakve su bile vremenske prilike?

— Prvih nekoliko dana padala je kiša i treninzi su se morali održavati u dvorani, koja nije

Razgovor sa S. MILETOM, trenerom juniora „Šibenika“

NEZABORAVNI DOŽIVLJAJ U MAKARSKOJ

bila ni pokrivena, ali kasnije se vrijeme popravilo i izašli smo na teren, gdje je bilo lakše raditi.

B. Lemešić
Kako su se na priprema-
ma snašli Bakmaz i Leme-
šić?

— Bez sumnje, sam poziv na pripreme omladinske reprezentacije veliki događaj. U početku se nisu baš najbolje snašli kao

oni omladinci koji su po nekoliko puta bili na pripremama.

Je li Mileta s njima zadovoljan?

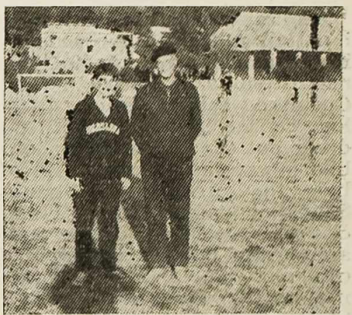
— Kako da ne. On mi je rekao da je Lemešić jedan od najvećih talenata u zemlji, i ako bude i dalje uporno radio — može postati dobar nogometaš.

Vaš zaključak za priprema?

— Da se i ubuduće češće održavaju ovakvi skupovi na kojima se zaista ima šta naučiti.

Druže Mileta, u zadnje vrijeme se u štampi piše da je došlo do nesporazuma oko odigravanja polufinalne utakmice za omladinski kup Hrvatske između »Rudara« iz Labina i »Šibenika«, šta vi možete o tome reći?

— To nije bilo nikakvih komplikacija. Mi smo od Nogometnog saveza Hrvatske tražili objašnjenje o tome zašto se moraju igrati dvije utakmice kad to u propozicijama Nogometnog saveza ne stoji. Na kraju, ispalo je da se igraju

S. Mileta i B. Bakmaz
dvije utakmice, jedna u Labintu 13. a druga u Šibeniku 27. ovog mjeseca.

Pa kad smo tu, možete li nam reći kako se ekipa priprema za te utakmice?

— Ima mjesec dana da treniramo, a ču same utakmice odigrat ćemo nekoliko prijateljskih utakmica. Kako stvari stoje, izgleda da ćemo 10. ovog mjeseca kao predigru utakmice SSSR Hajduk odigrati utakmicu sa juniorima »Hajduka«.

„POLET“ (ZABLAČE) 4

„KOLEKTIVAC“ (ŠIBENIK) 2

Pripremajući se za nastavak drugog dijela takmičenja Nogometnog podsaveza Šibenik, domaći tim »Polet« pobijedio je na svom terenu u Zablacu šibenskog »Kolektiva« s rezultatom od 4:2 (1:0).

Sudac Aras iz Šibenika dobar. Gledalaca oko 200. Golove za »Polet« postigli su Catlak, Zivković, Grgas - Šiška i Grgas Oštro, a za goste lijeva spojka i Benevrkić.

U prvom poluvremenu igra je bila izjednačena, igralo se čas pred jednim, čas po drugim golom i vratari su dobro obavili svoj zadatak.

Nastavak u drugom dijelu nije donio nikakvu izmjenu igre, igralo se kao u prvom poluvremenu. Sredinom drugog poluvremena domaći su silovito nastavili i u roku od dvije minute postigli su dva lijepa gola, te držali inicijativu u svo-

jim rukama. Da se na голу nije nalazio golman Juras, koji je u igru ušao u drugom poluvremenu, vjerojatno bi rezultat bio povoljniji za domaće.

Igra je bila lijepa i fer. Kod domaćih istakli su se Antolos na голу, Ante Grgas, Vučenić i Catlak, dok su kod gostiju bolji od drugih bili Juras, lijeva spojka i centarhalf.

U priprema, nedjelju dana prije, tim »Poleta« je pobijedio Garnizon iz Šibenika s rezultatom od 7:3. Ivan Aleksa

KAD PSUJU, ZLO NE MISLE

Drugovi navijači, ja vas poštujem!

I kad zadovoljno trljate ruke i kad vam se osmijeh rascvjeta na licu i kad vičete, bodrite, psujete! ...

Psovati je ružno?

Da, psovati je ružno i nepristojno. Ali vi, drugovi navijači, psujete zato jer ste zaknuti: moralno i materijalno. Došli ste na igralište po buri, vjetar vam »izbija« zube, drugi ste put došli po žegi. Ali uvijek, kao vjerni navijači, za boje svoga grada. Iznemogli ste bodreći svoje ljubimce.

A oni? Šta oni na to?

Indolentno se šecu terenom svjesni da će prvog ili drugog u mjesecu potpisati platni spisak na toliko i toliko društvenih dinara vaših dinara.

Tada vi psujete.

Drugi put bili ste oduševljeni igrom dresova vašega grada. Ushićeo ste klikitali, grlili se međusobno i rekli ste: blagoslovljeno im bilo!

Vi, drugovi navijači, ne volite i ne želite psovati, zar ne?

Vama je draže kad punim ustima zaviknete bravo Cane, Makso, Marine, Bubiću, Otrove, Sire i kako li se sve zovu vaši miljenici.

Vidio sam na jednoj od prošlih utakmica stara čovjeka, šezdeset mu je i više godina, kako se muči. I psuje od boli.

Svakome igraču pojedinačno nešto opsuje. I kako da mu zamjerim kad znam da ih sve voli, ali oni su njegova neposlušna djeca, tromi i bezvoljni mladići koji svojom igrom izazivaju revolt u gledalištu i šezdeset godišnjem starcu nanose bol: fizičku i psihičku. I to još nije bila borba za bodove. No, starac zna: ako se ovako odnose u prijateljskom susretu, neće im biti ni do bodova.

U nedjelju navečer i prije, u kasno popodne, starac (i ne samo on) okretat će dugme na radio-prijemniku i čekati vijest iz Kaknja: dva, jedan ili ništa bodova. A slijedeće nedjelje popet će se na Šubićevac, poštapljen i zadihan bodrit će ili psovati jedanaest mladića u dresu grada.

Momci, nogometaši »Šibenika«, meni i starcu, svima nama ne dozvolite da psujemo: jer to je veoma ružno. Mi bismo radije pljeskali, dugo pljeskali.

Komisija za raspisivanje i provođenje natječaja za imenovanje direktora radne organizacije Vodovod i kanalizacija u Šibeniku, na osnovu čl. 112. Statuta radne organizacije

raspisuje

NATJEČAJ

ZA DIREKTORA RADNE ORGANIZACIJE

Uvjeti: visoka ili viša stručna sprema sa preko 5 godina službe na rukovodećem radnom mjestu ili srednja stručna sprema sa najmanje 10 godina službe na rukovodećem radnom mjestu.

Osobni dodatak određen je Pravilnikom o raspodjeli osobnih dohodaka. Ponude s opširnom biografijom podnose se Komisiji za raspisivanje i provođenje natječaja za direktora radne organizacije Vodovod i kanalizacija u Šibeniku.

Rok za podnošenje ponuda je 31. ožujka 1965.

Komisija za raspisivanje i provođenje natječaja radne organizacije Vodovod i kanalizacija Šibenik

ČESTITA

8. mart

Dan žena

OPĆINSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

svim ženama socijalističke Jugoslavije